

Milliardsmell
for flyttingen av Veterinærhøgskolen
Nyhet, side 7

Nyhet, side 4 og 5
NUPI-forsker:

Spionangrep
mot norsk akademia daglig

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 66, utgave 16 | www.universitas.no | onsdag 16. mai 2012

En gnagers siste dager

Hva får vi igjen for at rotter dør for forskningen?

Mellom fag, side 12, 13, 14 og 15

Også i magasinet Mellom fag:

Portrett: Tora Aasland

Pubtest: NITH

Verdt strevet: Ester (22) ble gravid med Ronja som student. Bleieskift og matsøl til tross – å få barn tidlig kan lønne seg å ha på CVen.

FOTO: SKJALG BÖHMER VOLD

KARRIERETIPS:

Få barn i studietida

– De med barn stiller ofte sterkere i jobbintervju, sier den erfarne hodejegeren Erlend Emil Holmsen.

Positivt for samfunnet og individet om flere studenter får barn, sier Civita-leder Kristin Clemet.

Møt tre familier som fikk barn i studietida.

Mellom fag, side 16, 17, 18 og 19

ANNONSE

STUDENTIDRETTE Få overskudd til eksamen!

Tren for kun
kr 400,-* frem
til 14. aug.

Kort i salg nå!

*Prisen gjelder studenter ved
UiO, HiOA, NMH, NVH, AHO, KHIO

Test ut våre fine
tennisbaner på
Domus Athletica!

www.sio.no

STUDENT
Idretten

redaktør: **Magnus Lysberg**
magnusly@universitas.no 943 66 089

redaksjonsleder: **Gabriel Steinsbekk**
gabriest@universitas.no 936 59 898

fotosjef: **Skjalg Böhmer Vold**

desksjef: **Jørgen Brynhildsvoll**

nettredaktør: **Hans Skjong**

redaktør for Mellom fag: **Tia Karlsen**
tiakk@universitas.no 930 19 878

MENINGER

Når kommer barnetimen?

Studietida kunne vært en naturlig tid å få barn i. Det er den ikke. Trange økonomiske kår, og en usikker livssituasjon, gjør at mange venter med å formere seg til de er godt etablert i sin første, andre eller tredje jobb. Likevel kan det å få barn i studietiden være karrierefremmende, som vi skriver denne uken.

Den etablerte sannheten i Norge er at du bør vente med å få barn til etter at du er ferdig med å studere. Men virkeligheten er en annen. Mange arbeidsgivere foretrekker forståelig nok å ansette kvinner som allerede har fått barn, fordi fødselspermisjoner og sykefravær på grunn av barnefødsler koster penger, og tar ressurser fra bedriftene.

Det bør ikke være slik, som diskriminerings- og likestillingsombud Sunniva Ørstavik sier til Universitas denne uken. Diskriminering av kvinner fordi de kan få barn i fremtiden er ikke lovlig, og skal heller ikke være det. Men for staten kan det likevel lønne seg å oppmuntre kvinner til å få barn tidligere.

Unge mennesker i Norge studerer lenger, og er stadig eldre ved inngangen til arbeidslivet. Fødselspermisjoner og fravær fra jobb koster staten mye. En økning i støtten for studenter med barn vil være småpenger i forhold, og kunne gjort det lettere for mange å bli foreldre i ung alder.

Slik kunne penger vært spart på å gjøre det lettere for unge kvinner å velge å få barn, i stedet for å velge det bort, slik mange gjør. Det er få ting rødgrønne politikere er så glade i å snakke om som at det er folk som er nasjonalformuen i dette landet. Da burde det ikke være noen ting i veien for å nettopp investere i at det blir flere barn i Norge.

Revidert distriktsbudsjett

Åslaug Haga presset i sin tid fram flyttingen av Veterinærhøgskolen fra Oslo til Ås. I revidert statsbudsjett, lagt fram denne uken, viser det seg at flyttingen blir langt dyrere enn ventet. Det er vanskeligere å flytte høyskoler enn stabbur.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Studenter som somler må ta ansvaret selv.

Slutt å syt, begynnn å yt

KOMMENTAR

Astrid Karstensen, journalist i Universitas

Altfor mange norske studenter somler med studiene eller hopper av før bachelorgraden er i boks. Det viser årets tilstandsrapport for høyere utdanning som kom i forrige uke. For hovedstadsfolket er tallenes tale nedtrykkende: Studentene ved Universitetet i Oslo (UiO) er landsverstinger på gjennomføring.

Av studentene som begynte på et studieprogram ved UiO i 2008 fullførte kun 24 prosent bachelorgraden på normert tid. 38 prosent er fortsatt studenter, mens de resterende 38 prosentene har falt av lasset på veien. Ifølge studieavdelingen ved UiO tok 35,7 prosent av bachelorstudentene mindre enn 20 studiepoeng i semesteret i 2010. Et eller annet sted er noe veldig galt.

Ole Petter Ottersen, rektor ved UiO, presenterte i forbindelse med offentliggjøringen av tallene en liste med forbedringsforslag. Disse var myntet på

universitetet selv, og målet var tilrettelegging for studentene. Blant forslagene var bedre informasjon om studieprogrammene og karrieremuligheter, styrket veiledning og fokus på sosial integrering. Det er ikke nødvendigvis så fasete som det høres ut som.

Det er et problem at de som søker seg inn på de forskjellige studieretningene ikke vet hva de går til. Fagene kan fortone seg som deler av en mosaikk med et svært uklart overordnet mål. Det

«Lav studieprogresjon skyldes i mange tilfeller ren latskap og dårlige holdninger.»

skaper forvirrede studenter som ikke ser nytten i det de holder på med, og som sakker akterut. Det er mulig å sose seg til en bachelorgrad på Blindern uten å vite hva man holder på med i det hele tatt, eller hvilke dører som står åpne senere.

Samtidig kan ikke universitetsledelsen sende psykologer etter hver eneste student som ikke vet hva hun eller han skal gjøre med livet sitt. Noe bør mennesker i

myndig alder tross alt være modne nok til å finne ut av selv. Folk slutter antakeligvis på universitetet fordi de ikke hadde god nok informasjon om hva de gikk til, fordi de ombestemmer seg eller de gir opp. At så mange som 37,5 prosent av bachelorstudentene tar mindre enn 20 studiepoeng i

ØYEBLIKKET

av Skjalg Böhmer Vold

Gamle dager: – Vi har et for kort tidsperspektiv i styringen av samfunnet, sa tidligere statsminister Kåre Willoch på UiO-arrangementet om tidsregimer i konflikt. Willoch drømte seg tilbake til sin barndom da han lekte i plaskebassenget til en annen tidligere statsminister, Christian Michelsen.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

semesteret kan skyldes så mangt, men i mange tilfeller er det ren latskap og dårlige holdninger. Om vi ikke klarer å sette oss inn i eget studie, vet vi i hvert fall hvor langt Lånekassa og universitetets grenser kan tøyes.

Det kan virke som ren refleks fra studentpolitikernes side å rasle med sablene når det blir snakk om å kreve et minimum fra studentene. Et voldsomt rabalder fulgte

da universitetsledelsen med rektor Ottersen i spissen tidligere i år fremmet forslag om å skjerpe kravene til studieprogresjon til 20 studiepoeng per semester for fulltidsstudenter. Siden har det vært stille på den fronten.

Men er kravet om 20 studiepoeng i semesteret egentlig urimelig for en fulltidstudent? I bytte mot en gratis studie-

plass og finansiering fra Lånekassen burde det være mulig for de fleste å ta graden på planlagt tid. Ikke minst er det i studentenes interesse å bli ferdig med utdannelsen og komme seg ut i arbeid, framfor å kaste bort verdifulle år i kafferus på Blindern. Vi skylder både oss selv og samfunnet å ta oss sammen.

a.j.karstensen@universitas.no

BAKPÅ NYHETENE

« Gradert sykestipend avvikles.

Denne nyheten kunne Studvest melde i forrige utgave den 9. mai. I revidert statsbudsjett fra 2012 som ble lagt fram 15. mai viderefører Kunnskapsdepartementet ordningen i et halvt år til. Det er viktig å være frampå, men det får da være grenser. Hentet fra saken «Gradert sykestipend avvikles». Studvest 09.05.12.

« Etter et eufori av valgnatten, var det tilbake til jorden mandag morgen. Som François Hollande flyttet raskt videre, til virksomheten for å forberede seg til å styre Frankrike.

Les denne en gang til. Vi skjønner ikke hva det betyr vi heller. Det har nok noe med valget å gjøre, men vi er jammen ikke sikre. Hentet fra saken «I eufori av valgnatten». Utopia 10.05.12.

« Det er tirsdag, varmt i været, og ute begynner det smått om senn å mørkne. Inne på Samfunnet er det satt opp stoler i Festsalen for kveldens debatt. Til tross for 199 påmeldte på Facebook-eventen tropper Tuntreet utsendinger opp først kvart over annonsert tid.

Knallsterk måte å starte en nyhetssak på. Det er ting som dette som vil føre journalistene i Tuntreet strake vegen til SKUP-priser og annen heder. Hentet fra saken «Debatt, studentpris, tog, buss, kollektiv, billig?» Ja, det er faktisk tittelen. Vi koder ikke. Tuntreet april 2012.

« My first exposure to opera came during Christmas 2008 when my mom brought home a CD from the library entitled Christmas with Luciano, featuring the great tenor Luciano Pavarotti singing operatic renditions of Christmas carols in Italian. Blown away by his vocal mastery, I went online to find concert tickets, but a quick search of the internet revealed that he had died about a year previously. I guess I missed the boat a little.

Vi kan ikke gjøre annet enn å si velkommen etter. Hentet fra saken «Opera appreciation 101». Utopia 10.05.12.

« For de overengasjerte som har lest seg gjennom sakslista fra før (og kanskje deltok på GFen) blir det lite nytt å se her, men for alle dere andre har vi tatt med det som kan være relevant.

Denne saken må jo være en lesermagnet av de sjeldne, spesielt siden journalisten selv er så engasjert og lidenskapelig hva saken angår. Hentet fra saken «Samfunnets generalforsamling». Tuntreet april 2012.

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

14. mai

OyvindBerdal På lobbykurs på Stortinget med @svparti. @Audun-Lysbakken ønsket oss velkommen til «the other house». Passet på å minne ham på #mistillit!

Voksenopplæring

14. mai

Alfarbe @OyvindBerdal @studentsnakk Vent vent – NSO-leder kurses i lobbyvirksomhet av SV? Vet hvem jeg fikk #mistillit til nå, inntil videre.

Lobbyluring

10. mai

Thyges1 Dette er dagen for tilståelser: Jeg er mot heltidsstudenten. Du trenger arbeidserfaringen, ikke å låse deg inne på lesesalen i fem år.

Er ikke alle enig?

10. mai

Jannikearnesen @Thyges1 Men akkurat i eksamensinnspurten må det være greit å låse seg inn?

Er ikke alle enig?

10. mai

Thyges1 @Jannikearnesen Ja. 11 mnd studiestøtte støtter jeg, og kanskje litt større stipend. Men de store pengene bør brukes på bolig fremfor stipen

Er ikke alle enig?

10. mai

Jannikearnesen @Thyges1 Da er vi helt på linje!:)

Er ikke alle enig?

10. mai

Thyges1 @Jannikearnesen Kan vi også få @studentsnakk til å bli med på dette? #StudentMotHeltidsstudenten

Er ikke alle enig?

10. mai

Jannikearnesen @Thyges1 @studentsnakk Kanskje til en viss grad? Som sykepleierstudent ser jeg jo den enorme verdien av å jobbe med helse på siden

Er ikke alle enig?

nyhetsredaktør: **Endre Stangeby**
endrst@universitas.no 415 43 840

NYHET

UiO dropper kjønnspoeng

LIKESTILLING: – Etter en bred diskusjon og høringsrunde har vi konkludert med at Universitetet i Oslo (UiO) ikke kommer til å benytte seg av to ekstra kjønnspoeng for gutter, sier prorektor Inga Bostad til Ressursbank for likestilling i forskning.

– Det var særlig fagene odontologi og psykologi som ønsket kjønns-poeng. Men ledelsen ved UiO ønsket en prinsipiell holdning til bruken av dette, og nå har vi kommet frem til at kjønns-poeng ikke er noe for oss. I stedet må vi tenke på andre tiltak for å rekruttere gutter til disse fagene, sier Bostad.

Bakgrunnen for saken er blant annet at bare 20 prosent av de som søkte profesjonsstudiet i psykologi våren 2012 var menn. Tallet på mannlige søkere til studiet er i tillegg synkende. 70 prosent av dem som begynner på odontologi er kvinner, det samme gjelder 60 prosent av studentene på medisin.

Stipendiater på matkuponger

AKADEMISK FATTIGDOM: Melissa Bruninga-Matteau fra USA, en adjunkt med en doktorgrad i middelalderhistorie, må overleve på matkuponger og Medicaid, skriver The Chronicle og Higher Education.

Bruninga-Matteau, en 43 år gammel alenemor som underviser i to humanistiske fag på Yavapai College, i Prescott, Arizona, sier at stereotypen om hvilke mennesker som mottar slike ytelser ikke stemmer med virkeligheten. Mottakerne inkluderer et økende antall mennesker som henne, høyt utdannede, som ikke har blitt isolert fra det tøffe økonomiske klimaet på grunn av utdanningen sin. – Jeg synes det er horribelt at noen som står foran en universitetsklasse og underviser må motta velferdsytelser, sier hun.

Norge fortsatt med i toppen

RANGERING: Enda en verdensdekkende rangering av høyere utdanning har blitt offentliggjort, og denne gangen har Financial Times kåret verdens beste etter- og videreutdanningsprogrammer. Norges Handelshøyskole (NHH) og Administrativt forskningsfond (AFF) i fellesskap ligger nå på 17. plass i Europa og på 40. plass i verden.

– Tidens resultat, sier NHH- rektor Jan I. Haaland. Han er strålende fornøyd.

– Vi konkurrerer med verdens beste handelshøyskoler og klarer å hevde oss, sier rektoren.

Vinneren av kåringen er International Institute for Management Development i Sveits, med Harvard Business School i USA på andreplass. NHH/AFF ble rangert som best i Norden foran både Aalto University og Stockholm School of Economics.

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr. 4, 1987

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« Studentersamfundets møte med Aasmund Brynildsen ble en opplevelse. Gjennom sitt velformede og tanketunge foredrag markerte han seg enda en gang som den store sjeldenheten i Norge, en kristen kulturpersonlighet. Uten et øyeblikk å gi slipp på sitt kristne standpunkt viste han en altomfavnende kulturbevissthet som en kunne ønske hans norske medkristne ville eie en ørliten smule av.

Universitas nr. 2, 1962

– Daglige spionangrep mot norsk akademia

Etterretningstrusselen mot Norge er stor. Verdensledende forskning gjør norsk akademia til et mål for fremmede makter og mafiaorganisasjoner, mener etterretningseksperter.

SPIONASJE

tekst: **Heljar Havnes og Endre Stangeby**

foto: **Hans Dalane-Hval**

Både allierte og andre land, mafia-virksomheter, store bedrifter og organisasjoner forsøker å få tak i hemmeligstemplett norsk forskning.

– Det verste som kan skje vil være at en stat eller organisasjon får tilgang på stoff eller kunnskap som kan skade Norge, sier Vegard Valther Hansen. Han er etterretningsforsker og seniorrådgiver ved Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI).

Vanskelig å oppdage

Hansen forklarer at etterretningsangrep skjer ofte og er vanskelige å oppdage.

– Det er grunn til å tro at slike

forsøk på å innhente informasjon

som kan skade Norge foregår på daglig basis i norsk akademia, både tradisjonell «stat mot stat»-spionasje, og spionasje for kriminelle og kommersielle formål. Trolig vil vi ikke oppdage, eller direkte merke konsekvensene av, de aller fleste tilfellene, sier han.

Hansen forklarer at etterretningstjenester

ikke skyr noen midler i jakten på norsk kunnskap.

– Det er ingen grenser for hvordan innhentingen av informasjon

foregår, og det skjer ofte via en kombinasjon av menneskelige og teknologiske kilder.

Militær opprustning

I januar i år kom Politiets sikkerhetstjeneste (PST) med sin trusselrapport for 2012. I den kommer det frem at etterretningsaktiviteten mot norsk forskning vil vedvare, og at vi må forvente en stadig mer systematisk og effektiv frem-

med etterretningsvirksomhet. I den samme trusselrapporten kommer det også frem at enkelte av de statene som er mest aktive i etterretningen mot Norge har iverksatt militære opprustnings- og moderniseringsprogrammer. Disse landene vil bruke informasjon fra Norge for å styrke egen forskning og utvikling, også til militær opprustning.

– Mye spionasje foregår ved at nasjoner, men også bedrifter, forsøker å hente inn såkalt grå informasjon, forskning som er under utarbeidelse og ikke

«Det er sannsynlig at også Norges allierte utgjør en trussel for norsk forskning.»

Vegard Valther Hansen, etterretningsforsker ved NUPI

Ikke alltid best med åpenhet: – Norsk akademia har som premiss at det skal være mye åpenhet og tilgjengelighet. Men man må da regne med at høy grad av åpenhet betyr en betydelig risiko for misbruk, sier etterretningsforsker Vegard Valther Hansen i NUPI.

ennå publisert, men heller ikke hemmelighetsstemplett. Det er viktig for disse aktørene å hente inn informasjonen så tidlig som mulig og være først ute med informasjon eller utvikling av produkter.

Overvåker egne studenter
PSTs trusselrapport forteller at et nyere trekk i etterretningen mot høyteknologi er enkelte etterretningstjenesters utilbørlige press mot studenter og forskere for å utlevere forskningsresultater til hjemlandet, nettopp for å styrke egen forskning og utvikling.

– Har fremmede myndigheter en bevisst strategi om å sende personer til andre land for å lære om eller stjele teknologi?

– Ja, vi forventer at norske forsknings- og utdanningsmiljøer kan motta studenter og forskere som forsøker å tilegne seg kunnskap og kompetanse som er relevant i et mulig våpenprogram, sier Siv Alsén, kommunikasjonsrådgiver i PST.

Samtidig som fremmed etterretning forsøker å innhente norsk forskning, finnes det også utenlandske studenter og stipendiater i Norge som blir overvåket uten at

de selv er klar over det.

– Andre nasjoner ønsker å følge med på borgere fra deres hjemland som er bosatt i Norge, fordi de mener de er opposisjonelle eller regimekritiske, sier Alsén.

Mafia, hackere og spioner

– Det er viktig å merke seg at det ikke bare er land som Iran og Saudi-Arabia som utgjør en trussel. Det er også sannsynlig at flere av Norges allierte er interessert i norsk forskning, sier Vegard Valther Hansen.

Han mener forskning innen kjernefysikk, energi, cybersikkerhet og olje- og gassindustri som vil være spesielt utsatt for utenlandsk etterretning.

– Også norsk finansnæring vil være utsatt, sier Hansen.

Norge ligger langt fremme innenfor nisjer av militær høyteknologi. Dette gjør at det ikke bare er fremmede stater som er ute etter norsk forskning.

– Bedrifter som forsøker å hente informasjon for kommersiell utnyttelse er et risikomoment. Organisert kriminalitet, og diverse organisasjoner og hackere truer også norsk akademia, sier han.

heljarh@universitas.no

Spionasje på Gjøvik

Etterretningsforsker Vegard Valther Hansen forklarer at norske forskningsmiljøer ved Norges teknisk-vitenskapelige universitet (NTNU), Forsvarets forskningsinstitutt (FFI), og Høgskolen i Gjøvik (HiG), vil være Norges blant mest utsatte for spionasje.

– Det er kjent at PST har hatt kontakt med disse tre institusjonene, og de har da ønsket å vurdere mistenkelige studenter og stipendiater fra såkalte fremmede makter, sier Hansen.

HiG har mye forskning på det som beskrives som «sensitive områder».

– Vi driver ledende forskning på informasjonssikkerhet her på HiG. Det er denne forskningen som vil være interessant for utenlandsk etterretning og spionasje, sier rektor ved HiG, Jørn Wroldsen

universitas@universitas.no

Fortsatt ingen studentfiltrering

PST etterlyste i fjor et system for å godkjenne studenter fra Iran og andre «risikoland» før de kom til Norge. Det har ikke skjedd.

– I dag er det tilfeldig når vi går inn og handler overfor en student fra et risikoland som vi er mistenksomme overfor. Vi verken ønsker eller evner å overvåke studenter, og vi er i dag avhengige av rapporter og lignende. Når vi ikke har et filter, eller et kontrollsystem for eksport av kunnskap, er vi spesielt sårbare, sa seksjonssjef i PST, Jørn Prestrudstuen, til Universitas i februar i fjor.

Irans atomprogram er blitt sterkt kritisert, men fra iransk hold hevdes det å ha «fredelige formål».

Dette betviles av det internasjonale samfunn, og al-

Faksimile: Universitas nr. 3, 2011

ler mest av Israel, som truer med å angripe Iran om ikke atomprogrammet stoppes umiddelbart.

Men 15 måneder etter at PST etterlyste filtrering av «risikostudenter» har det ikke skjedd noe som helst.

– PST har ikke fått nye føringer eller signaler om endringer i regelverket for hvordan forebygging av teknologioverføring skal skje, skriver kommunikasjonssjef Siv Alsén i en e-post til Universitas.

– Siden ingen endringer er gjort, mener PST fortsatt at Norge har for dårlig kontroll på såkalte «risikostudenter»?

– Det vi kan si er det som står i e-posten, sier Alsén.

universitas@universitas.no

Naturviterne

Studentkontakt ved UiO

Vi søker initiativrik og selvstendig student fra august 2012 til mai 2013

Du vil:

Arrangere kurs, sosiale happenings og sørge for at Naturviterne er synlige på universitetet.

Være bindeledd mellom studentmedlemmer og Naturviterne.

Koordinere og opprettholde aktiviteten i lokallaget ved UiO

Honorar etter avtale.

For mer info kontakt: Merete Skaug: 22 03 34 00

Send søknad på e-post til post@naturviterne.no innen 1. juni

www.naturviterne.no

Kare A. Nilsen
KAN
FRISØR

Frederikke bygget

15 % rabatt på behandling for studenter

Mister goder: Leder av NTL SiO, Ingrid Windsland (til venstre), og tidligere leder Lisbeth Østensen, liker dårlig at SiO-ledelsen fjerner ansattgoder. – Ekstra problematisk når vi i utgangspunktet har så lav lønn i SiO, sier Windsland.

Tillitsvalgte i Studentsamskipnaden i Oslo (SiO) har i lang tid vært misfornøyde med ledelsen. Nå tar de bladet fra munnen.

SIO-STRID

tekst: Håkon Frede Foss

foto: Hans Dalane-Hval

Lisbeth Østensen har jobbet i Akademika siden 1994. Hun har tidligere vært leder i Norsk tjenestemannslag (NTL) avdeling Studentsamskipnaden i Oslo (SiO). Nå feller hun en streng dom over samskipnadens ledelse.

– Det finnes ikke noe personalpolitikk i SiO. Mellomlederne mangler kompetanse. Dette fører til at ansatte mistrives og blir frustrerte, og lojaliteten synker, sier Østensen.

– Vi ser nå at mange slutter og kompetansen forsvinner ut av SiO.

Østensen viser Universitas en lønnsliste hvor det framgår at ansatte i SiO kafeene i gjennomsnitt tjener 305 000 kr i året. Noen ansatte har en årslønn ned mot 265 000 kr.

– I kafeene tvinges de ansatte til å ta fri uten lønn i romjula. Da er det mange som får pengeproblemer i januar, sier Østensen.

Nåværende leder av NTL SiO, Ingrid Windsland, påpeker at også sommermånedene kan bli problematiske for SiO-ansatte.

– Hvis man blir meldt eller tar ut fødselspermisjon, får ikke de ansatte feriepenger og feriedager. Dette er rettigheter som nesten alle andre bedrifter i Norge gir sine ansatte, fortviler Windsland.

– Noen SiO-ansatte har opplevd å få fem-seks tusen kroner å leve på i sommermånedene. Dette blir ekstra vanskelig når vi i utgangspunktet har så lav lønn i SiO, sier hun.

Mister goder

Windsland representerer omlag 400 ansatte i blant annet Studentidretten, Akademika og SiO kafeene. Hun ser flere tegn på at arbeidsmiljøet i SiO stadig blir verre.

– Folk går lei, flere vil slutte. Vi får flere personalsaker og høyere sykefravær, sier Windsland.

Hun tror dette blant annet

kan skyldes at SiO-ansatte den siste tiden har mistet flere ansattfordeler.

– Sakte men sikkert forsvinner alt av godene for oss SiO-ansatte. I barnehagene har de mista fem fridager. Sommerfesten er tatt bort,

og de som har jobba 25 år i SiO får ikke lenger gullklokke. Dette har stor symbolverdi, sier Windsland.

– I tillegg har vi mista flyttedagene, som gjør at ansatte blir nødt til å flytte i ferien, legger hun til. Windsland mener også at SiO generelt har for få ansatte.

– Derfor har vi ikke kapasitet til å gi den servicen studentene fortjener. Vi savner vilje til å investere i ansatte, sier hun.

Arrogant ledelse

De tillitsvalgte har flere ganger vært i møte med ledelsen om arbeidsforholdene i SiO. Under ett av møtene skal administrerende direktør i SiO, Lisbeth Dyrberg, ha kommet med en uttalelse som ikke falt i særlig god jord hos de SiO-tillitsvalgte.

– Dyrhaug sa at det ikke skal lønne seg å jobbe lenge i SiO. Dette er arrogant av SiO-

direktøren. Hun bør verdsette høyere de som har gitt så mye av livet sitt til SiO, sier Østensen, og får støtte av nåværende leder Windsland.

– Dette er trist. Folk begynner å jobbe i SiO fordi de brenner for studentvelferd, ikke for å bli rike. Det er en ukultur hos ledelsen når de ikke verdsetter at ansatte er

lojale, sier Windsland.

Kommunikasjonsdirektør i SiO, Nina Langeland, sier til Universitas at SiO-ledelsen ikke finner det naturlig å kommentere disse påstandene ettersom det pågår forhandlinger om et lønnsoppgjør mellom SiO-ansatte og SiO som arbeidsgiver.

haakonff@universitas.no

Stor streikevilje

– Det er stor misnøye med lønnsutviklinga til de ansatte i samskipnadene, sier forbundssekretær i Norsk tjenestemannslag, Hilde Larsen. Ifølge Larsen utgjør SiO-ansatte en lavlønnsggruppe.

– De ansatte i samskipnadene henger utvilsomt etter samfunnet forøvrig i lønnsutviklinga. Dette ønsker vi å ta igjen, sier Larsen.

Forrige uke ble det klart at partene ikke kom til enighet. Dermed vil forhandlingene gå inn i en ny fase der LO Stat skal forhandle på vegne av SiO-ansatte. Motparten er arbeidsgiverorganisasjonen Spekter.

– Vi står langt fra hverandre i forhandlingene, både i økonomiske spørsmål, og om avtaletekst og rettigheter. Blant annet er det uenighet om arbeidstid, sier Larsen.

– Er det streikevilje blant SiO-ansatte?

– Ja. Streikeviljen er stor. Vi ønsker ikke at det skal bli nødvendig, men hvis det er veien vi må gå, er våre medlemmer villige til å gå til streik, svarer hun.

Administrerende direktør i Spekter, Lars Haukaas, er ikke enig i at SiO-ansatte henger etter i lønnsutviklingen.

– Det kan stilles spørsmål ved om en slik påstand er fakta eller følelser, sier Haukaas. Han peker på at Norges befolkning har hatt høy reallønnsvekst de siste årene.

– Dette gjelder også SiO-ansatte. Det er ikke kledelig å sette seg i en offerposisjon i år, sier Haukaas.

universitas@universitas.no

REVIDERT STATSBUDDSJETT 2012

Pæng: Iført et snasent slips la finansminister Sigbjørn Johnsen tirsdag fram revidert statsbudsjett for 2012. En av tingene Johnsen må åpne pengesekken for er smellen på 1,5 milliarder kroner for flyttingen av Veterinærhøgskolen.

Flyttingen av Veterinærhøgskolen til Ås vil koste 1,5 milliarder mer enn planlagt. Ikke så mye, mener kunnskapsminister Kristin Halvorsen.

VETERINÆRHØGSKOLEN

tekst: Jenny Gudmundsen og Endre Stangeby

foto: Skjalg Bøhmer Vold

Da Stortinget i 2008 vedtok at Norges veterinærhøgskole (NVH), Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) og Veterinærinstituttet (VI) skulle slås sammen til et nytt universitet på Ås, var kostnadsoverslaget på 3,2 milliarder 2012-kroner. Nå er derimot kostnadsoverslaget for samlokaliseringen steget til 4,7 milliarder kroner.

Dermed ligger det an til at flyttingen av NVH og VI fra Adamstuen i Oslo til Ås vil bli hele 1,5 milliarder kroner dyrere enn planlagt.

Dyre spesialrom

Kunnskapsminister Kristin Halvorsen sier det er kostbart å bygge denne type institusjoner med mye spesialrom.

– Hva er årsaken til at kostnadsanslaget øker med 1,5 milliarder kr?

– Det er ikke en så stor økning

utover det som følger av høyere krav til utforming. Årsaken til økningen er endringer i kravene til standarder. Blant annet har kravene til laboratorier, smittevern og universell utforming ført til at vi har måttet flytte noen funksjoner, sier Halvorsen.

I revidert statsbudsjett er det å lese at et senter for husdyrforskning må flyttes som følge av smittevern hensyn.

Fornøyde veterinærer

Birger Kruse, administrerende direktør ved NVH, syntes det er bra å få realistiske tall på bordet. Han forteller at politikerne har hatt dette på agendaen i flere tiår.

– Tror dere at den økte kostnaden vil føre til at byggingen blir utsatt?

– Nei, NVH leverer nødvendige data og planlegger fusjon i det tempo som er avtalt – og så går vi ut fra at departementene følger opp med de nødvendige midler slik at sluttresultatet blir bra, sier Kruse.

– Vi håper på å få gode klinikker og laboratorier, fordi vi har gamle bygninger. Bygningene våre er beregnet til 15 studenter i året, og her tar vi opp 100.

Gudmund Holstad, administrerende direktør ved Veterinærinstituttet, syntes også det er en god presentasjon som ligger bak summen.

– Vi er kjempefornøyde med prosjektet, og det blir flott å samle de forskjellige lokalene på et samlet sted, sier Holstad.

Lang debatt

Lokaliseringsdebatten for Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet startet i 2000 da Venstre tok opp spørsmål om utflytting til Ås. Ansatte og studenter ønsket ikke å flytte til Ås, men ville bli i lokalene på Adamstuen i Oslo. Da Regjeringen i januar 2008 gikk inn for å flytte skolen ut av Oslo reagerte sentrale Arbeiderpartipolitikere, med Marit Nybakk og Jan Bøhler i spissen, kraftig.

De kalte vedtaket en hjemme-seier for daværende Senterpartileder Åslaug Haga, fordi skolen skulle flyttes til hennes hjemkommune Ås. Det er også blitt hevdet at vedtaket var en hestehandel i Regjeringen der flyttingen var et plaster på såret for Senterpartiet etter at de tapte kampen om vern av Trillemarka i Buskerud.

Den nye institusjonen på Ås vil ha om lag 2 500 ansatte og 3 500 studenter, og være ferdig tidligst i 2016.

jennygu@universitas.no

Flere studieplasser

Fra høsten av blir det 1000 nye studieplasser ved landets universiteter og høyskoler. Kunnskapsminister Halvorsen sier at de ikke har bestemt hvor plassene skal komme, men ser at det er behov for flere plasser på studier som ingeniør, lærerutdanning og helseutdanning.

– Er 1000 studieplasser nok?

– Dette kommer på toppen

av en kraftig satsing de senere årene. Totalt vil regjeringen i perioden 2006–2016 ha finansiert en økning på drøyt 23 000 nye studieplasser. Denne økningen krever mye av institusjonene. Vi er godt fornøyd med 1000 nye studieplasser. Det blir 4000 studieplasser etter hvert, sier Halvorsen.

universitas@universitas.no

Usikker sykeordning

I det reviderte statsbudsjettet for 2012 kommer det frem at Kunnskapsdepartementet bevilger 10,6 millioner kroner ekstra til gradert sykemelding for studenter, noe som betyr at ordningen skal vare ut 2012.

Innføringen av ordningen kom i august, for å bidra til at overlevende og andre berørte av hendelsene 22. juli kan opprettholde en normal tilværelse og delta i opplæring og utdanning i så stor grad som mulig. Endringen omfatter bare studenter som blir 50 prosent sykemeldt eller mer. De som omfattes av ordningen får lån omgjort til stipend når de blir syke i en periode der de får støtte fra Lånekassen.

Beløpet man får som sykestipend er det samme som man ville fått i lån og stipend til sammen, i den perioden man er syk.

Kunnskapsminister Kristin Halvorsen er usikker på om denne ordningen vil fortsette neste år.

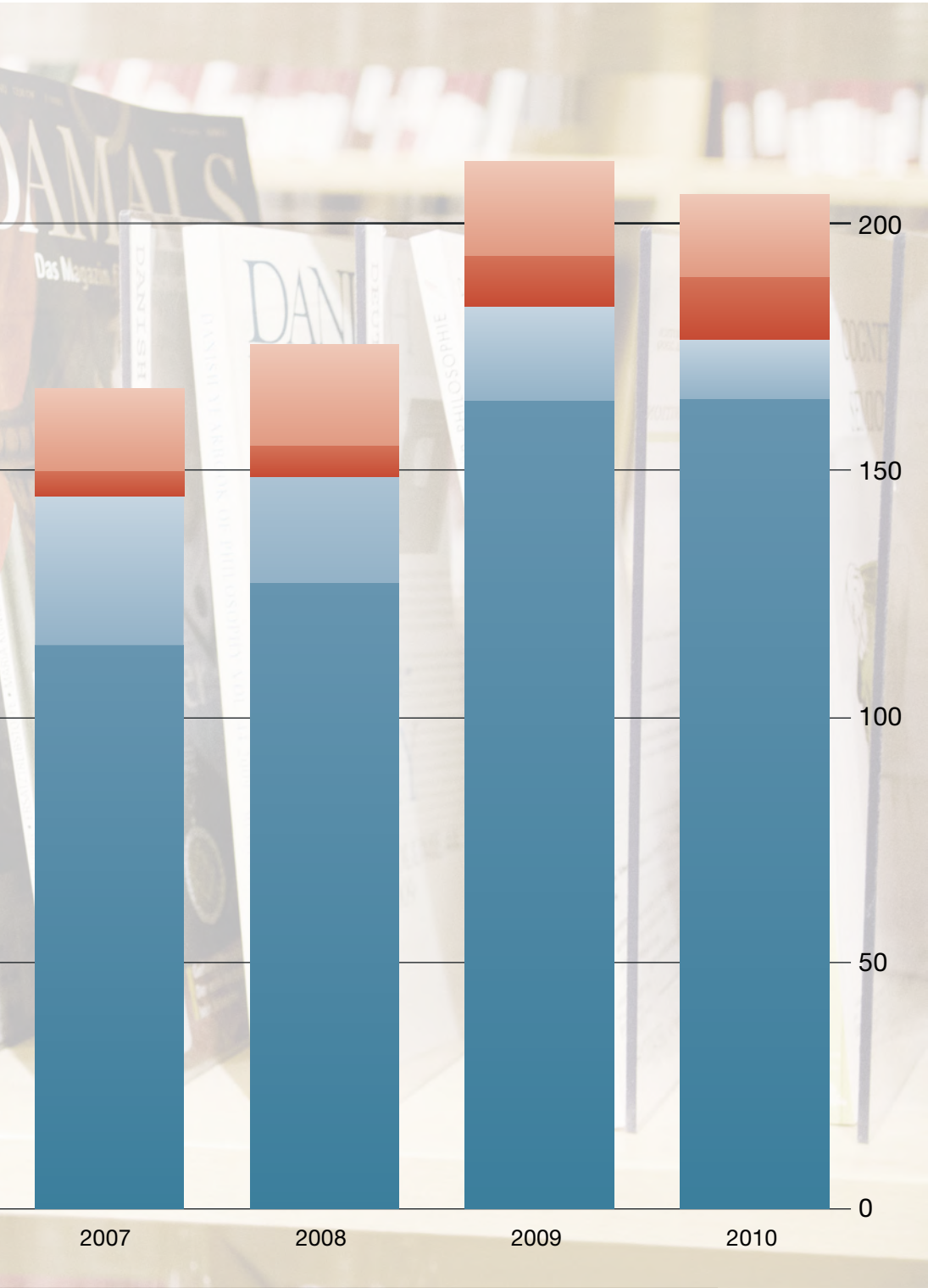
– Skal dere fortsette med gradert sykemelding etter 2012?

– Den graderte sykemeldingen forlenges ut dette året. Vi får komme tilbake til hva vi gjør med den graderte sykemeldingen for neste år i budsjettet.

– Hvorfor har dere ikke bestemt dere?

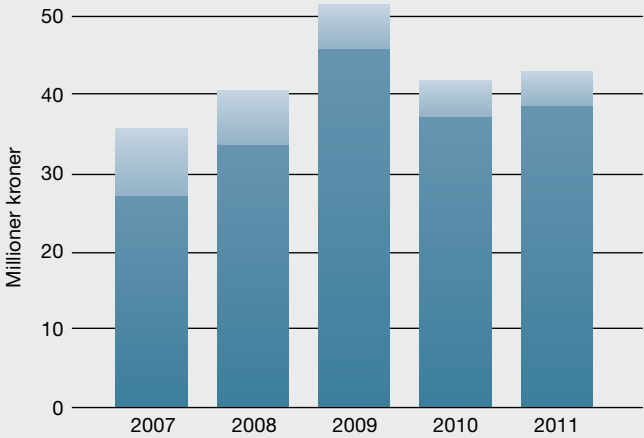
– Vi må se an etter erfaringer, sier Halvorsen.

universitas@universitas.no

ILLUSTRASJONSFOTO: HANS DALANE-HVAL

▼ Så mye penger har Universitetsbiblioteket ved UiO brukt på tidsskrifter

UNIVERSITAS ©2012 GRAFIKK: JØRGEN BRYNHILDSVOLL

Kilder: Statistikk for fag- og forskningsbibliotek fra Nasjonalbiblioteket (hovedgraf) og Universitetsbiblioteket (graf for UiO)

Open Access

- Open Access er vitenskapelige publikasjoner som er gratis og fritt tilgjengelig på nettet.
- Det er et alternativ til tradisjonelle publikasjoner som avhenger av abonnement og/eller lisensavgifter.
- Forfatter eller opphavsmann beholder opphavsretten til publikasjonen, men gir brukere tillatelse til å benytte seg av fullteksten uten å forlange vederlag.

« Dette er ikke bare absurd og urettferdig, det hindrer også utdanning og forskning »

The Economist

– Det er ikke så lett for et norsk universitet å gjøre en stor forskjell. Vi ønsker ikke å styre våre forskere vekk fra bestemte tidsskrift, sier han.
– Internasjonalt er det flere forskningsfinansiører som stiller

krav om en form for Open Access-publisering, det tror jeg er en vesentlig mer potent løsning enn at universiteter skal jobbe hver for seg, avslutter Haugstad.

gabriel.steinsbekk@universitas.no

Hvorfor skal skattepenger først brukes på å produsere forskning og deretter på å kjøpe forskningen tilbake?

Open Access på 1-2-3

KRONIKK

Ole Martin Moen, PhD-stipendiat i filosofi ved UiO og Thomas M. Johanson, styreleder ved Humanistiskolen

Gunnar jobber med å bake kaker – fine, smakfulle kaker. Men isteden for å selge kakene, gir Gunnar dem fra seg gratis. Gunnar gir dem til konditoriene, og konditoriene selger dem med høy profit. Gunnar og vennene hans er blant kjøperne. Noen ganger, når de skal ta en pause i bakingen, jobber Gunnar og vennene gratis med å avgjøre hvilke kaker som er bra nok til å bli solgt i de beste konditoriene.

Dette lyder sprøtt. Det er likevel ikke sprøere enn hvordan vitenskapelig publisering fungerer. Universiteter produserer forskning og gir forskningen vederlagsfritt til vitenskapelige tidsskrifter. Forskere fagfelleverdurer for tidsskriftene, også dette uten vederlag. Deretter betaler universitetene for å få tilgang til forskningen som de selv har finansiert.

Denne ordningen er et gjenheng fra fortiden, da tidsskrifter spilte en svært viktig rolle: De trykket opp og sendte forskningsartikler verden rundt, og var nødvendige for å gjøre vitenskap tilgjengelig. Den tiden er nå forbi, for i dag spres forskning i all hovedsak via Internett. Tidsskriftene spiller derfor nå en paradoksal rolle: Snarere enn å gjøre forskningsartikler mer tilgjengelige enn de ellers ville ha vært, gjør de nå forskningsartikler mindre tilgjengelige enn de ellers ville ha vært – ved å gjemme dem på nettsider som man må betale dyrt for å få tilgang til. Tilgang til et enkelt tidsskrift kan koste over 200.000 kroner i året.

Grunnen til at systemet overlever, er at vi alle står i en fangens dilemma-situasjon: Selv om de fleste taper på dagens system, har vi individuelt incentiver til å handle slik at vi opprettholder systemet. Forskere har incentiver til å publisere i anerkjente tidsskrift, selv om disse er lukkede, for det er publikasjoner i slike tidsskrifter som gir pengestøtte, anseelse og ansettelsesmuligheter. I tillegg har forskere incentiver til å fagfelleverdure for anerkjente tidsskrifter, for også dette gir anseelse. Dermed havner forskningen i lukkede tidsskrifter, og siden tilgang på forskning er et basalbehov for universiteter, er de pent nødt til å kjøpe tilgang.

Mange ønsker å få slutt på dagens ordning, og det med god grunn: Ordningen er kostbar og gjør forskning utilgjengelig, både for folk flest i Norge og for forskere i fattige land. Flere tiltak har derfor blitt satt i

gang for å fremme Open Access, slik som opprettelse av åpne tidsskrifter, oppsigelse av dyre abonnementer og oppfordring til boikott. Resultatene har imidlertid latt vente på seg, og det store flertallet av fagtidsskrifter er fremdeles lukkede.

For å komme ut av uføret, forslår vi å sette i gang en «pledging»-ordning. Universitetet i Oslo, i

samarbeid med Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet, bør erklære følgende: Vi ønsker å slutte å gi forskere publikasjonspoeng (og dermed penger) for forskning som ikke er

åpent tilgjengelig, og vi vil gjennomføre dette i det øyeblikk 40 andre internasjonale forskningsuniversiteter forplikter seg til å gjøre det samme. En slik «pledging»-ordning vil bygge momentum for Open Access, uten at forskere og universiteter enkeltvis trenger å tape ved å være alene om å ta første skritt.

I det øyeblikk 40 store forskningsuniversiteter er med på ordningen, og slutter å gi poeng til forskning i lukkede tidsskrifter, vil Open Access-tidsskrifter få flere artikler. Ordningen vil også bidra til opprettelsen av nye tidsskrifter, og vil tvinge tidsskrifter som i dag er lukkede til å åpne seg. I så fall må disse tidsskriftene finne nye måter å dekke utgifter til formatering, korrekturlesning og administrasjon. Dette er imidlertid fullt mulig, og flere tidsskrifter gjør det i dag: En suksesshistorie fra eget fagfelt er *Philosophers' Imprint*, som er et prestisjetungt, åpent filosofitidsskrift utgitt av University of Michigan Library. For bare en brøkdel av pengene som i dag brukes på lukkede tidsskrifter, kan en like stor mengde Open Access-tidsskrifter finansieres. Dette kan og bør universiteter og biblioteker bidra til å finansiere, og kanskje bør en slik støtte også bakes inn i en «pledging»-ordning.

Å nekte å gi publikasjonspoeng for artikler publisert i lukkede tidsskrifter, er kanskje et drastisk tiltak. Det ser imidlertid ut til å være nødvendig for å få slutt på dagens ordning. Det er heller ikke et urimelig krav, for hvorfor skal skattepenger først brukes på å produsere forskning og deretter brukes på å kjøpe forskningen tilbake fra dyre tidsskriftforlag? Dette bør verken universiteter, politikere eller skattebetalere gå med på: De bør kreve, som rett og rimelig er, at offentlig finansiert forskning skal være offentlig tilgjengelig.

debattredaktør: **Gabriel Steinsbekk**
gabriest@universitas.no 936 59 898

Kronikk: **3500 tegn**

Leserinlegg: **maks 2000 tegn**

Replikk: **800 tegn**

Sendes til: **universitas@universitas.no**

Frist: **fredag klokka 15**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

Kronekrangling

« Stusser over at 550kr er dratt fram som landets høyeste semesteravgift. Har dere sjekket andre institusjoner/samskipnader? Er ganske sikker på at jeg betaler rundt 700kr i semesteret for å få gå på den skolen jeg går på.

Bea

« 2043 Kr i studieavgift på faglærerutdanning, der 400 kr går til Samskipnaden.

Anne

« Bea: Husk at det i tillegg til semesteravgiften gjerne kommer kopiavgifter, SAIH-tiere og diverse. Den totale avgiften på UiO vil bli 680 kroner, inkludert 30 frivillige kroner til SAIH.

Bodil

« Det er rart formulert, men ja, det journalisten her mener er at SiO har den høyeste semesteravgiften blant studentsamskipnadene i Norge. De enkelte institusjoners påslag (også innad i SiO) kommer i tillegg til disse 550 kronene, som Bodil påpeker. For øvrig er dette kjempebra! Det var absolutt på tide å heve semesteravgiften.

Tobias V. Langhoff

« Søk dere til Tromsø, så sparer dere 520,- i året i semesteravgift, men må betale 1368 for tur/retur med flyet...

S.L

« Studentsamskipnaden i Tromsø (SiTø) har semesteravgift på 400 kroner. For øvrig har Bergen (SiB) 470, Trondheim (SiT) 430 og Stavanger (SiS)

360. Den høyeste jeg kjenner til er Vestfold (SiV) som har semesteravgift på 700 kroner.

Ellers er jeg enig med Tobias, dette er kjempebra. Det var absolutt på høy tid.

Bodil Krogvold

« Jeg satt i Velferdstinget da det ble vedtatt å søke om å øke avgiften. Kan ikke huske Bl var mot. Debatten handlet om hva pengene skulle gå til. Det lå inne forslag om at mesteparten skulle gå til barnehagedrift. Knis.

Pål Thygesen

« Noen spørsmål: Hvor mye merverdi skapes av å kreve inn penger fra tusenvis av studenter for så å dele dem ut igjen? Hele poenget med innkrevingen er vel å øke den samlede verdiskapingen for studentene?

Hvor mange studenter får tilbake goder som tilsvarer verdien på innbetalingen? Hvem er i så fall disse menneskene og hvorfor fortjener de å bli subsidiert av resten?

Hvor mye penger går til byråkrati, til subsidiering av kaffelatte og til å drifte ulønnsomme tapsprosjekter som Akademika?

Hvorfor er det rettferdig at jeg som har betalt tusenvis av kroner i inntektsskatt, så langt i år, og spart staten for hundretusenvis av kroner ved å gå på en privatskole skal betale for andre studenter? Det er statens oppgave å sørge for et sikkerhetsnett for de som virkelig er syke her i landet og kontrollere at dette ikke blir misbrukt.

Bl-student

Hentet fra debatten til nyhetssaken «*Denne betaler du 280 kroner mer i året for*»

« Hvorfor er det rettferdig at jeg som har betalt tusenvis av kroner i inntektsskatt, så langt i år, og spart staten for hundretusenvis av kroner ved å gå på en privatskole skal betale for andre studenter? »

Bl-student

LESERNES MELDINGER

Send sms til 925 68 716

« Hun nye på grafisk hos dere er vhhil ass. Blunk, blunk.

Fra en like krøllete beundrer

« Jeg fullførte masteren min i statsvitenskap med A på oppgaven, har flere lederverv i studentorganisasjoner og var studentpraktikant på en ambassade. Jeg drømte om jobb i FN, men i går fikk jeg avslag på jobben som saksbehandler i NAV.

FML

« Til Fredrikke: hvor har kokkene funnet fagbrevet? Ingenting frister og spesielt ikke risen!

Anonym

« De som tar heisen én etasje på UB er de samme folk

som presser seg inn på trikken før de som skal av har kommet seg ut, og de tar garantert den siste kaffeskvetten uten å sette på ny kanne. Og når de hører på musikk på lesesalen bruker de Koss med volumet akkurat så høyt at de andre på lesesalen får med seg tekstene.

Heidegger

« Til innlegget: «Fornybar energi inn i matematikken»: Vi bryr oss om målbare ting, og grensene til disse. Fornybarhet kan neppe forventes i Lp.

Nemis

« Aslak Nore, har du savna meg?

Le Bleu

Tjen penger på gutta

KJØNNspoeng

Reidulf G. Watten, professor, Psykologiseksjonen, Høgskolen i Lillehammer

Det gamle psykologi grunnfag og årsenheten i psykologi har i alle år vært pengemaskiner for universitetene. Det ga høye søkertall, blant annet fordi karakterer herfra var opptaksgrunnlaget til profesjonsstudiet i psykologi. Inntektene fra årsenheten ble betydelig redusert etter at UiO vedtok opptak basert på resultater fra videregående skole. Gjennføres opptak fra årsenheten vil UiO få en kraftig økning i søkertallene til dette studiet. Hvorfor skal UiO gå glipp av de økte inntektene dette kunne generere – p.t. 33 000 kroner per student? Et enkelt regnestykke: 350 studenter som fullfører årsenhe-

ten (ikke spesielt mange for UiO) gir 11.5 millioner i inntekter. Bjørknes og andre private videregående skoler tjener store summer på studenter som ønsker å pynte på resultatene fra videregående bl.a. for å komme inn på profesjonsstudiet i psykologi. Dette er nærmest blitt en «VGS-reparasjonsindustri». Var det ikke bedre at UiO fikk disse millionene? Men kanskje er det vel så viktig at årsenheten er langt mer faglig relevant som opptaksgrunnlag enn videregående. Det kan også gi UiO bedre muligheter til å rekruttere flere mannlige studenter – uten å gå veien om kjønnskvotering. Det blir ganske enkelt flere kvalifiserte mannlige søkere. Dessuten har Samordna opptak nå utviklet systemer som kan bistå med det praktiske opptaksarbeidet – også fra årsenheten. Både UiB og UiT har beholdt karakterer fra årsenheten som opptaksgrunnlag for profesjonsstudiet i psykologi. UiO bør gjøre det samme, også av økonomiske grunner.

Rett og rettferd

JUSS-DEBATTEN

Ørjan Nordheim Skår, jusstudent UiO

Jurister er som Hemulen skriver Graver i sitt tilsvaer i Universitas 2. mai. Dette kan eg vere enig i, men det interessante spørsmålet er vel heller korleis juristar og jussutdanninga burde vere. Den uavhengige og reflekterte Snusmumriken må vel i så måte vere eit betre førebilete enn dogmatikaren Hemulen.

Dekan Hans Petter Graver er enig med Flatø i at ein må leite lenge etter dannelsesperspektivet i jussutdanninga sine obligatoriske delar, men meiner at studentane sjølv må ta ansvar for dette på fritida. Samstundes skriv han at kunnskap om livet og forteljinga er essensielt for å vere ein dyktig jurist. Det juridiske fakultet tek med andre ord kun ansvar for å levere middelmådige juristar.

Lovlesing er håndverket ein skal lære på jusstudiet. Ein lærer kva som er rett og korleis ein skal få rett. Kva som er rett kan definerast litt ullent som det «alle» juristar er samde om til ei kvar tid. Vanskeligare er det ikkje. Får du tilslag for din posisjon og di forståing av kva som er rett, ja då har du funne det som er rett. Er dommaren enig med tolkinga di,

så får du rett.

Det som er rett er ikkje naudsynleg det som er rettferdig eller riktig for individet eller samfunnet. Rettferd, etikk og moral har etter mi oppleving liten plass i dei obligatoriske delane av utdanninga. Spørsmålet er om samfunnet er tent med juristar som ikkje får verktøy til å utleie kva som er rettferdig og riktig uavhengig av loven gjennom utdanninga si.

Er målet autoritetstru juristar, som ikkje ser skilnaden på rett og rettferd? Då har ikkje faget kome lengre enn under Weimar-republikken, der juristar nettopp ikkje såg denne forskjellen på rett og rettferd, med den følgjen at urettferd og overgrep vart satt i system gjennom små endringar i det som var gjeldande rett.

Så kva burde endrast i jussutdanninga for å utdanne verkeleg dyktige juristar som er nærare Graver sin dyktige jurist? Eg er enig med Harlem Losnedahl; juristar har godt av å sjå jussen sin verk-nad og utdanninga burde i større mon innehalde praksis. Gjerne i møte med dei som lid urett i møte med jussen. Samtidig burde fag som gjev perspektiv og dannelses prioriterast, kanskje til fortrengele for fag som kun lærer jusstudentar om selskapstyrers innerste virke.

Matematikk og fornybarhet

REALFAG

Tom Lindstrøm, leder for undervisningsutvalget ved Matematisk institutt

I et innlegg i Universitas 9. mai går Sara Marie Blichner til angrep på Matematisk institutt for manglende satsing på fornybar energi og bærekraftig utvikling. Som hun ganske riktig skriver, er matematikk et «viktig verktøy i alle realfag og dermed en selvskreven ingrediens innen forskning på fornybar energi og bærekraftig utvikling». Matematikere kan imidlertid ikke løse disse problemene alene; de må samarbeide med fysikere, kjemikere, meteorologer, oseanografer, biologer og andre for å finne frem til gode modeller og et sikkert datagrunnlag, og de må samarbeide med informatikere om programkode og databehandling. I denne prosessen er det som regel naturvitnerne som har lederrollen, rett og slett fordi det er modelleringsprosessen som er viktigst – er de grunnleggende modellene gale, spiller det ingen rolle hvor sofistikerte matematiske metoder man bruker, eller hvor mange linjer med programkode man har.

Et studium i matematiske fag gir kunnskaper og ferdigheter som kan brukes i alle former for miljøarbeid, men disse kunnskapene må kombineres

med kjennskap til andre fag for virkelig å komme til nytte. Studenter som tar sikte på å arbeide med miljøproblemer, bør derfor supplere matematikk-kursene med relevante kurs på andre fagområder. Ønsker man å skrive en miljørettet masteroppgave ved Matematisk institutt, er det gode muligheter innenfor både matematikk, mekanikk og statistikk, og det finnes mange eksempler på slike prosjekter allerede, f.eks. innen klimastatistikk, bølgekraft og transport av forurensning. Gruppen i fluidmekanikk er i ferd med å intensivere satsingen på bølgeenergi og offshore vindturbiner, og deltar også aktivt i konkurranse «Blå energi» rettet mot elever i videregående skole. Instituttet er dessuten bredt engasjert i en tverrfaglig satsing på «Life Science».

Blichner har sikkert rett i at instituttet kunne ha profilert disse mulighetene bedre. Alle bachelorprogrammer ved MN-fakultetet skal nå gjennomgå på nytt, og i den prosessen vil vi forsøke å få til en bedre presentasjon av de mulighetene som utdanningene gir. Det ville imidlertid være galt å profilere matematikkprogrammene som rene miljøprogram – de kommer til å forbli brede metodeutdanninger som gir kunnskaper og ferdigheter som kan brukes på mange områder, deriblant diverse former for miljøarbeid. I forlengelsen av denne prosessen vil det være naturlig også å se på presentasjonen av masterprogrammene og forskningsvirksomheten.

mellom FAG

UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

BARNE-CV

Ester (22) fikk barn midt i studietida. Det kan lønne seg for karrieren hennes.

*Alkoholisme, ADHD og rask død.
Velkommen til universitetets forsøksrom.*

REPORTASJE

tekst: **Hans J. Skjong** foto: **Ketil Blom**

ROTTE TIL SKAFOTTET

– **Han karen** her, han vet han skal på jobb i dag, sier adferdsforsker Espen Borgå Johansen.

Karen han sikter til er kritthvit med røde øyne, og rund i magepartiet.

– Rottene står ofte på bakbeina, med forbeina på kanten av boksen sin når de skal hentes ut av hjemmestueburene – klare til å bli tatt opp av oss og brakt «til jobben», forteller han mens han hindrer sin pelskledd undersått i å falle fra armen hans etter litt overivrig kravling. Husfar Johansen og rotta befinner seg i kjelleren på medisinsk fakultet ved Universitetet i Oslo, i et forsøksrom som er litt større enn en SiO-hybel.

I 2009 brukte han og andre rotteforskere i Norge totalt 10 390 rotter til sine forsøk. Nesten tre ganger så mange mus ble brukt samme år, men bare 97 kaniner. Og ikke minst 1,4 millioner torsk. Her i Oslo brukes Johansens langhalede forskertjenere i forsøk innen nevrotenskap, medisin, etologi (dyreadferd), men ikke i farmasøytisk industri slik det gjøres i utlandet. Du trenger altså ikke bekymre deg for at Maybelline-maskaraen din eller annen kosmetikk har blitt testet på en norsk rotte.

«Etter at dyret er bedøvet tar vi ut hjernen, kjøler den ned i iskald væske, og skjærer tynne skiver av levende hjernevev.»

Johan F. Storm, professor i medisin

I en boks på størrelse med et lite akvarium skal dagens utvalgte rotte trykke på spaken som er signalisert med en tent lyspære. Trykker han på riktig spak, får han belønning i form av en vanndråpe. Det liker han, for Johansen og de andre forskerne sørger for at rottene er tørste før de begynner økten.

Men selv om dagens rotte kanskje er tørst, har han ikke mangel på energi. I det husfar Johansen forsiktig legger ham ned i forsøksboksen, piler han rundt i et forrykende tempo. Han reiser seg på bakbena, klasker «hendene» manisk på glassveggen, snuser energisk rundt og oppfører seg mest som en 13-åring som har drukket sin første Red Bull. Rotten har nemlig ADHD.

– ADHD-rotter trykker mye feil. I andre studier har enkelte av rottene trykket opptil 5000 ganger på spakene i løpet av 90 minutter, sier Johansen.

Strengt tatt har ikke rotta ADHD, han er snarere en spontant hypertensiv rotte (SHR), ifølge Johansen. Men rottestammen brukes som en modell på ADHD. De er innavla slik at dyrene skal være likest mulig, genetisk og atferdsmessig.

Johansen har gitt rottene stoffer som for-

bindes mer med Plata enn med medisinsk fakultet.

– Vi har gitt dem ritalin eller amfetamin for å undersøke hvorvidt det bedrer konsentrasjonen deres, forteller han.

Som de fleste kanskje har fått med seg, vet vi allerede at ritalin bedrer konsentrasjonen hos mennesker. Men Johansen jobber med grunnforskning, og en viktig del av arbeidet består derfor i å undersøke om medikamentene har samme effekt på rottene som på mennesker. Han forsøker med andre ord å bekrefte at SHR-rottene er en god modell på ADHD.

– Dette er en viktig forutsetning når vi ønsker å studere andre og nye medikamenter, sier han.

Johansen forteller entusiastisk om da han og resten av teamet filmet rottene i forbindelse med en studie.

– Vi hadde syv pedaler som hver var knyttet til en tone, og et tent lys signaliserte hvilken pedal rotta skulle trykke på. Ved hjelp av lysene klarte vi å få rottene til å trykke melodien til Pink Floyds «Another Brick In The Wall», gliser han, og peker på antall visninger videoen har på Youtube – nesten 7000.

ROTTELIV: Rottene synes dette er morsomt. Atferden er «morsom» i den forstand at dyrene er motivert og frivillig velger å utføre atferden fordi den leder til belønninger, utdyper Johansen.

Der noen rotter er så livlige at videoer av dem legges ut på Youtube, tjener andre rotter forskningen post mortem. Professor i medisin, Johan F. Storm, forsøker å forstå hvordan hjernen virker ved å undersøke hva som skjer inne i den enkelte hjernecelle eller i små kretser av hjerneceller.

Rottene de bruker er også albinorotter, men uten ADHD slik som Johansens rotte.

Når de er tre til fem uker gamle er det tid for avlivning. Det er nemlig hjernene deres Storm er interessert i. Fra rotta piler rundt inne i en plastboks på labrommet til hodet er giljotinert fra kroppen, tar det i underkant av ett minutt. Før mini-giljotinen treffer nakken, har rotta blitt fullstendig bedøvet med stoffet Suprane. Han kjenner ingenting i det han havner i samme selskap som Marie Antoinette, Kong Ludvig 16. og Robespierre.

Avlivningsmetoden brukes fordi den ikke innebærer gifter, og bedøvelsen påvirker bare hjernen en kort periode. Det hele ser kanskje brutalt ut, men vissheten om at dyret er bedøvet gjør at seansen minner mer om fiskehandlere som kutter torskehoder enn henrettelser av franske adelige.

– Etter at dyret er bedøvet tar vi ut hjer-

nen, kjøler den ned i iskald væske, og skjærer tynne skiver av levende hjernevev, forteller Storm.

Cellene i disse skivene holdes i live i noen timer mens forskerne i Storms gruppe eksperimenterer med dem.

– Vi lager også vevskulturer av hjerneskiver for å studere mer langvarige prosesser, som for eksempel forsinket celledød etter hjerne- slag, sier han.

– Slik kunnskap er en forutsetning for å forstå hva som går galt ved sykdommer og skader i hjernen. Det kan si oss mer om hvordan dette kan rettes opp eller forbedres med behandling, forteller Storm. Vi er på fellesrommet til forskningsgruppen hans, som mest av alt bærer preg av ordnet kaos.

Men der Storm kanskje ikke har helt orden på fellesrommet, har han lenge hatt orden på forskningen. Allerede for 20 år siden ga nervingen på laben store resultater. Da fant han to ulike mekanismer i hjerneceller fra rotter som senere viste seg å legge grunnlag for forståelsen av to helt forskjellige typer arvelig epilepsi hos mennesker.

– I begge tilfellene viste det seg at en liten feil i et molekyl kan gi epilepsi, forklarer han.

Rotter i forskning

- Rottene i denne saken er av typen *rattus norvegicus*, som opprinnelig stammer fra tempererte deler av Asia. Navnet *norvegicus* har den angivelig fått fordi individet som ble brukt ved beskrivelsen av arten kom fra et norsk skip i London.
- Rotter kan bli opp mot to år gamle, men rottene forskerne i denne saken bruker, lever mellom tre og ti uker før de blir avlivet.
- Antall rotter brukt i dyreforsøk i Norge har gått ned fra 25 000 i 1982, til litt over 10 000 i 2009.
- Mange typer forskning hadde ikke vært mulig uten bruk av dyr, som for eksempel grunnforskning på hjerneceller, eller visse typer adferdsforsøk.

Resultatene er nevnt i flere internasjonale lærebøker, han inviteres til å skrive oversiktsartikler, og han holder foredrag på epilepsikongresser i blant annet USA, Europa og Japan.

Et par trikkestop lenger ned, nærmere bestemt på Institutt for molekylær biovitenskap på Blindern, holder førsteamanuensis Marianne Fyhn til.

Hun driver også med adferdsforsøk på rotter, men med en litt annen tilnærming enn ADHD-Johansen.

– Vi setter først 16 hårtynne elektroder, som er en femtedel av ett hårstrå, inn i hjernen til rottene, sier hun.

Deretter registrerer hun nervecelleaktivitet og undersøker hvordan denne endrer seg når rotten gjør ulike oppgaver.

– Vi undersøker hva som skjer i de enkelte nervecellene, og hvordan grupper av nerveceller «prater» sammen for at dyret responderer som det gjør, forklarer Fyhn, og tar oss med til dyrestallen.

Her står kasser i flere etasjer med små klumper av rotter inni, og selv om ikke rottene kan skryte av mye boltreplass, ►►

ROTTENS HÅR: Rottene til Johansen er albinorotter og har i tillegg ADHD.

BÅNN GASS: Rottene bedøves med stoffet Suprane. Etter dette tar det under ett minutt før hodet skilles fra kroppen.

FRANSKE TILSTANDER: Giftstoffer kan påvirke hjernen, så Storms rotter giljotineres i stedet. Rotta er bedøvet og kjenner ingenting når bladet treffer nakken.

CELLESAGT: Det er cellene i hjernen som er ettertraktet. Hjernen deles senere i to, og så fem, seks hjerneskiver. En celle brukes fra hver skive.

er rommet de holder til i overraskende luktfritt.

Under forsøkene ser rottene på horisontale og vertikale linjer på en dataskjerm, og skal lære seg hvilket bilde som gir dem belønning.

Mekanismene som ligger til grunn for disse prosessene i hjernen er fortsatt langt fra klarlagt. Gjennom forskningen ønsker Fyhn å identifisere hvilke endringer nerveceller gjennomgår under læring.

Fyhn og hennes forskningsmiljø bruker en linje av *rattus norvegicus* som heter Long Evans.

– Dette er hetterotter som man ofte finner til salgs i dyrebutikker. De er fremavlet til å være rolige, lettlærte og omgjengelige med andre rotter, også av samme kjønn, forteller hun.

Hennes små hjelpere rotter seg sammen i en stor klump av pels og haler. En av dem søker frihet en liten stund ved å leke muldvarp i sagsponen. Så er det raskt tilbake til klumpen, varmen og fellesskapet.

– Rotter er flokkdyr og liker best å bo sammen, forteller hun, og setter en av rottene foran labens pc-skjermer.

«Den ene rotta som kom seg ut brukte hele natten på å stjele matpellets fra de andre rottene i transportskapet.»

Espen Bergå Johansen, adferdsforsker

Mus derimot, er ikke like lettlærte og omgjengelige. De biter mer, så Fyhn foretrekker rotter når de skal utføre adferdsoppgaver.

– De rottene vi bruker stammer fra villrotter. De er avlet i så mange generasjoner at de er veldig innavla og har liten genetisk variasjon. Mindre genetisk variasjon bidrar til mer sammenliknbare responser mellom dyr. På denne måten kan vi bruke færre dyr, samtidig som resultatene er mer robuste.

Men det finnes flere kuriøse rottestammer enn bare ADHD-rottene.

– Det finnes også en alkoholikerstamme. Man har gitt rottene valget mellom vann med og uten alkohol, og noen av rottene valgte alkoholvannet. Deretter avler man videre på de som valgte alkohol, og så gjentar man forsøket med neste generasjon. Til slutt har du en linje som i mye større grad enn vanlige rotter foretrekker alkohol.

Fyhn og de andre forskerne begynner å håndtere rottene når de er to uker gamle, og begynner på forsøkene en uke senere. Når rottene får elektrodene satt inn i hjernen er dyret dypt anestesert, og får også kraftige opiat.

– Når de våkner har de smertestillende

medikamenter i kroppen, og dyrene blir tett fulgt opp i dagene etter operasjonen, sier hun.

Tett oppfølging får også ADHD-Johansens rotter oppe på medisinsk fakultet. Hans langhalede venner går i ilden fra de er tre uker gamle, men før det er det tid for tvangskosing.

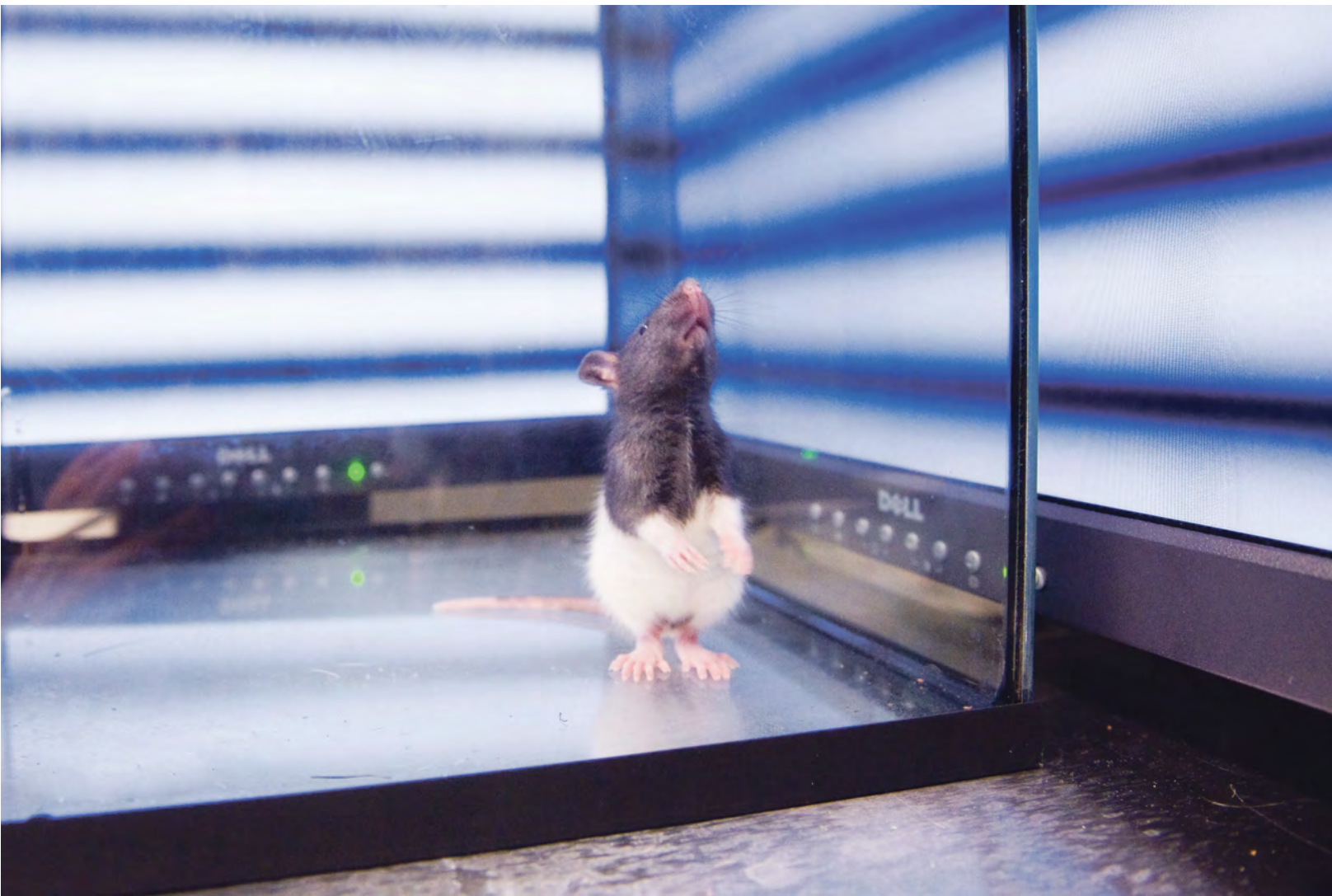
– Vi venner rottene til å bli tatt i – vi tar dem opp, holder dem, og setter dem ned. Dette tar noen dager, sier han og titter inn i forsøksboksen.

For det er adferdsforskning Johansens team driver med. Da bør rottene trives.

– Vi har også interesse av at rottene har det godt, både ut fra et etisk og et rent forskningsmessig synspunkt, og våre forsøk er i all hovedsak ikke smertevoldende. Med en gang vi har rotter som ikke har det bra, får vi mer usikre data, sier han.

Rotter som ikke har det bra kan bli rufsete i pelsen og virke slappe eller irritable.

– Vi veier rottene jevnlig for å sjekke at de vokser og legger på seg som de skal. Liten vekst eller vekttap kan være indikasjoner på at de er syke. Hvis dette skjer, vil vi få veterinæren til å undersøke dyret for å se hva som

ROTTERDAMEN: Marianne Fyhn lar rottene titte på horisontale og vertikale linjer på en dataskjerm. De skal lære seg hvilket bilde som gir dem belønning.

ROTTER SEG SAMMEN: Fyhns rotter liker seg best som fotballspillere som feirer en scoring: i en klump, med en eller annen stakkar på bunn.

kan gjøres. Om rottene er alvorlig syke vil de bli avlivet, slik man også ville gjort med husdyr eller kjæledyr, forklarer han.

Det har hendt at noen av rottene har kommet seg ut av hjemmeburet sitt.

– Disse har stått inne i transportskap, så de ville ikke rømt og blitt borte. Den ene rotta som kom seg ut brukte heller hele natten på å stjele matpellets fra de andre rottene i transportskapet, sier han.

Han tror uansett ikke de labtilpassede albinorottene han bruker ville hatt det som kreves for å klare seg i det fri.

Men heller ikke på laben kan rottene se frem til å bli gamle og skrøpelige. Flesteparten av rottene er med på én studie, deretter blir de avlivet.

– Gjennomsnittlig levetid er omtrent ti uker. Brukes rottene i flere studier, er det fare for at de husker oppgaver de har gjort tidligere, eller at medisinerne de har fått har endret adferden. Dette kan gjøre at resultater fra nye studier de er med på blir mer usikre, sier han.

Nede på Molekylærbiologisk institutt forteller Fyhn at hun og andre forskere som ut-

fører dyreforsøk er opptatt av de tre R-ene: Refine, Reduce and Replace. Enkelt fortalt betyr det i praksis å redusere antall dyr som brukes, prøve å få best mulig resultater for hvert dyr de bruker, og se om det finnes alternativer til bruk av dyreforsøk, for eksempel datasimulering. Et eksempel på dette er norske myndigheters tidligere bruk av mus til å finne ut om blåskjell var giftige. Nå har de klart å isolere giftene, og tester det kjemisk i stedet.

– Vi prøver å begrense antallet dyr, og kan man bruke datasimulering er det best. Man prøver også å benytte laverestående dyr, sier Fyhn.

Og det virker som de tre R-ene ikke har blitt totalt oversett i Norge. I 1982 ble omtrent 25 000 rotter brukt i dyreforsøk. I 2009 var som nevnt tallet nede i litt over 10 000.

Banebrytende forskning er gjort på snegler, fisk og blekksprut, fluer, nematoder (en bitte liten mark, *journ.anm.*) og encellede organismer, forteller hun.

– Man går rett og slett nedover i dyreriket.

Mens noen foretrekker slimete snegler og fluer, er det rottene som gjelder for profes-

«Gjennomsnittlig levetid er omtrent ti uker.»

Espen Bergå Johansen, adferdsforsker

sor Storm med giljotinen. Det finnes nemlig ikke noe brukbart alternativ til å bruke levende hjernevev fra dyr.

– Vi kan bruke matematiske modeller av prosessene i hjernecellene, noe som reduserer behovet for dyr, forklarer Storm.

Men når matematiske modeller ikke er nok og rotter må brukes, skal de ha det bra før de forskes på.

– Vi gjør alt vi kan for at dyrene skal trives og ikke ha det vondt. Ideelt sett skulle vi ønske at vi hadde fire-fem ganger så store bur, men vi har dessverre begrenset kapasitet i dyrestallen, sier han.

Hver forsker i gruppen hans bruker tre, fire rotter i uka. Uten disse tror ikke Storm at forskningen hans ville kommet noen vei.

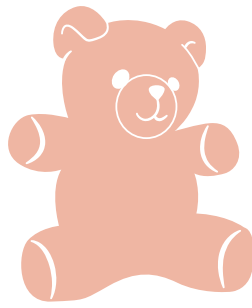
– Vi hadde knapt hatt noen fremgang uten dyreforsøk.

Kilder: «ADHD-medisinering tredoblet på åtte år», VG, 20. april 2012; «ADHD», Store norske leksikon; Forsøksdyrutvalgets årsrapport 2009. magasin@universitas.no

SNUDE: – Mamma vart ganske bekymra då eg fortalte at eg var gravid, men ho kom fort på andre tankar då ho såg kor bra det gjekk, seier Ester Rønsen. Tomatsuppen treff ikkje alltid munnen til Ronja.

Å få born mens du studerer kan vera ei betre investering enn reine studiepoeng. Kombinasjonen born og student opnar karrieredører.

DOKUMENTAR

tekst: **Guro Havro Bjørnstad** foto: **Skjalg Bøhmer Vold**

BARSELGRAD

– **Et fint no**, Ronja! Du vil vel ikkje at journalisten skal skriva i avisa at du ikkje kan eta skikkeleg?

Ronja ser lurt på mor si, tar skeia med tomatsuppe roleg opp til munnen, for så å snu den slik at all suppen renn ned på snikkerbuksa si. Ronja skrattler og fniser, mens mora ser alvorleg på henne. Ester Rønsen er 22 år, går på internasjonale studie på Universitetet i Oslo (UiO), og er aleinemor for Ronja på to og et halvt. På Enerhaugen studenthus på Tøyen er det middagstid.

– Om du ikkje oppfører deg ordentleg får du ikkje bli med på forelesingar på ei stund, seier Ester.

Bleieskift, våkenetter, grinete born, og gulp på ei nyvas-ka skjorte. Slutt på fyll midt i veka. Det å få born mens ein studerer blir av mange sett på som lite freistande. Ein skal fyrst leva livet, studera, få gode karakterar, så skal ein få fast jobb, familie og born. Vennane til Ester tenkte på same måten då ho fortalte at ho var gravid.

Ester meiner derimot at det å få born så tidleg er eit sjakktrekk. Born kan også nemleg vera cv-mat.

– Eg ser at eg kan vera meir attraktiv for arbeidsmarknaden enn andre som ikkje har born. Eg klarar å studere og samtidig ha ei dotter, og eg fullfører på normert tid. Om eg eventuelt får fleire born veit eg mykje om korleis det er, og viser ein arbeidsgivar at eg ikkje treng lange permisjonar, seier ho.

Erlend Emil Holmsen, seniorkonsulent i hovudjegerfirmaet Headhunt, meiner at det å få born tidleg er positivt. Er du 27 år og allereie har born, tar det seg betre ut på eit jobbintervju enn om du er 27 år utan born. Ein arbeidsgivar vil helst sleppa sjukemeldingar, permisjonar og amming på jobb.

– Sjølv om arbeidsgivarar ikkje har lov til å spørre om personlege saker som til dømes graviditet, så skjønner ein oftast om vedkommande har born eller ikkje. Ofte opplyser dei som har born om at dei allereie har fått born, og brukar det som ein positiv ting i høve til arbeidet dei søker på. Det har definitivt ein verdi, fortel Holmsen.

I følge Statistisk sentralbyrå (SSB) si levekårsundersøking hjå studentar frå 2005, har heile ein av fire (23 prosent) studentar born. Men det er ikkje dei yngste som utgjør denne statistikken – hjå dei under 25 år er berre to prosent foreldre.

– Alle ventar til dei er 30, men det er neppe fordelaktig.

UT PÅ TUR: Det at Johannes er sjuk må Tonje bli van med. I august tar ho med seg mann og born og reiser til utlandet for å jobba.

Hjå nokre kundar opplever eg at ein stiller sterkare i jobbintervju om ein er ferdig med born, seier Holmsen.

I leilegheita over Ester og Ronja sitt Johannes og ser på barne-tv. Johannes er 19 månader gammal. I dag har han feber, og mor hans, Tonje Levernes Solberg, er heime med sjukt born.

Då Tonje fekk Johannes var ho 25 år og sosialantropologi-student. No studerer ho norsk som andrespråk, eit eittårs-studium ho er ferdig med til sommaren.

– Ein er meir fleksibel når ein er student enn når ein har fast jobb. Eg har i tillegg blitt mykje meir strukturert av

«Alle ventar til dei er 30, men det er neppe fordelaktig.»

Erlend Emil Holmsen, seniorkonsulent i hovudjegerfirmaet Headhunt

å bli mor, eg gjer ting fortare og konsentrerer meg betre. Når eg har lesetid, så har eg lesetid, fortel ho.

Økonomien til Levernes Solberg-familien er god, mykje på grunn av at sambuaren Øyvind har full jobb som sivilingeniør. Tonje trur at det hadde vore vanskelegare om Øyvind hadde vore student han også.

For sjølv om det i dag er ei rekke økonomiske støtteordningar for studentar med born, kan det likevel vera hardt å få endane til å møtast. Ein får ikkje studielån i sommarferien, ein må setta seg inn i ei rekke ordningar og det er kør på både studentboligar og studentbarnehagar.

Dagleg leiar i den liberale tankesmia Civita og tidlegare utdannings- og forskingsminister Kristin Clemet meiner ein må gjera noko med at folk får born seint.

– Å gjera det meir attraktivt å få born som student kan vera positivt både for samfunnet og for enkeltindivid. Dei biologiske vilkåra kvinner har seier til dømes at kvinner burde få born tidlegare enn det som har blitt trenden i dag, seier ho.

Folkehelseinstituttet åtvarar nemleg kvinner om å få born for seint. Sidan 1970 steig alderen på fyrstegongsfødande, og i 2005 nådde Noreg ein topp på 28 år. Trenden no ser derimot ut til å gå andre vegen, og alderen på fyrstegongsfødande har byrja å gå ned. Bortsett frå i Oslo. Der er alderen på fyrstegongsfødande framleis 30 år.

– Ein treng ein større arbeidstropp i Noreg, og ein av dei tinga ein kan gjere for å få bukt med det er å gjera det meir attraktivt å få born under studietida. Ulike tilbod til studentforeldre kunne ha gjort at kvinner får born tidlegare. Det ville vera ein fordel for samfunnet, og også for mange kvinner, seier Clemet.

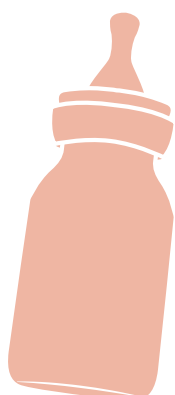
Likestillings- og diskrimineringsombod Sunniva Ørstavik meiner derimot at studentar ikkje skal måtta ta omsyn til karriere i samband med graviditet. Lovendringa frå 2010 som seier at arbeidsgivarar ikkje har lov til å spørre om verken graviditet eller foreldrepermisjon, var meint å eliminere nettopp denne typen problemstillingar.

Barn i studietida

- Får du born som student, fins det fleire økonomiske støtteordningar.
- Foreldrestipend gir deg alle pengane du normalt får som lån og stipend, men då berre som stipend. Foreldrestipend kan du få i opptil 44 veker. Som krav må du ha vore i utdanning dei siste seks månadane før fødselen.
- Du kan også få forsørgjarstipend. Forsørgjarstipendet er på opptil 1490 kroner for kvart av dei fyrste borna. Både mor og far kan få forsørgjarstipend.
- Barnetrygd kan du også få, den normale satsen er på 970 kroner i månaden.
- Studentar som har born kan også ta i mot bustøtte frå kommunen. Summen blir rekna ut i forhold til kor stor inntekt du har og kor mykje leilegheita di kostar i månaden.

▲► **SMÅBORNSFAMILIE PÅ BLINDERN:** Blindern kan vera spanande for både store og små. Marianne og Ferdinand har akkurat fått born nummer to, og storebror Ludvig er allereie van med campus og lesesalar. Marianne meiner at det burde vorte gjort meir attraktivt å få born seint i studieløpet.

– Diskriminering på grunn av graviditet og foreldrepermisjon er det me får inn flest saker på, sjølv om reglane har blitt innskjerpa. Me får også fleire og fleire henvendingar frå menn som blir diskriminert i samanheng med foreldrepermisjon. Eg forstår mange studentar si bekymring, men samtidig er det ein situasjon der lova er på deira side, seier ho.

Ørstavik meiner at det at studentar tar slike omsyn viser at arbeidslivet heng etter. Informasjon ut til både arbeidstakarar og arbeidsgivarar meiner ho er vegen å gå for å få bukt med eit slikt problem.

– Det held ikkje med ei lov aleine, arbeidslivet må i endå større grad tilretteleggast betre. Ein må forstå at om ein lar vera å tilsetje unge menneske i fertil alder vil ein gå glipp av mange viktige og gode folk, fortel ho.

Ludvik på 2 år og 8 månadar blir henta i studentbarnehagen Bamsebo av mor hans Marianne Takvam Kindt og

den fire veker gamle broren Eilif.

– Er du ikkje trøtt, Ludvik? spør Marianne mens ho legg alt til rette i vogna for at han skal få sovelysta over seg. Men det er ikkje Ludvik interessert i.

– Nei! svarar han bestemt, mens han småspring rundt vogna. Lesedagen til Marianne er over.

Marianne var 25 år då ho fekk Ludvik. I desember skal ho levera masteren sin i sosiologi, mens sambuaren Ferdinand har eit stipendiat ved same fakultet. Heile familien er på Blindern.

Til tross for fordelane det kan gi å vera gravid i studietida, åtvarer Marianne om å få born for tidleg i studieløpet.

– Det å få born mens ein studerer kan føre til at ein ikkje får relevant arbeidserfaring ved sida av studia. Eg fekk Ludvik då eg var 25, og då hadde eg allereie fått rele-

«Eg skriv på CVen min at eg har fått to born, eg!»

Marianne Takvam Kindt,
student og mor.

vant erfaring frå ulike verv og jobbar. Eg hadde også vore på utveksling i USA, eg hadde fått kjent litt på det å vera fri og student, og gjort dei tinga eg ynskja, fortel Marianne.

Marianne meiner difor at det burde vore gjort meir attraktivt å få born seint i studieløpet. I dag er det er lett å hamna utanfor ulike støtteordningar om ein ikkje planlegg godt.

Ho meiner likevel at det at ho har fått born mens ho studerer lovar godt for hennar framtidige karriere.

– Det å kunna konsentrera seg om jobb og karriere i staden for å bli avbroten av barselsperiodar og liknande er positivt. Men samtidig kan ein til dømes ikkje jobba like mye overtid som andre, ein må henta ungar i barnehagen tidleg og ein har knapt med tid på ettermiddagen. Men det

▲ **SJØLVSTENDIG:** Ronja elsker å ta t-banen med mamma Ester til universitetet. – Eg ynskjer å få best mogeleg karakterar, og då treng ein ofte lesetid utanom barnehagetida. Om eg ikkje hadde hatt familien min måtte eg nok ha gifta meg, seier Ester Rønsen og ler.

seier jo også noko om at ein er arbeidsam, fortsett ho.

Marianne skjuler ikkje at ho har fått to born. Ho brukar det heller som ein positiv ressurs.

– Eg skriv på CVen min at eg har fått to born, eg! seier ho.

På Tøyen går praten mellom mor og born raskt. Ester og Ronja pratar og tullar, og tomatsuppa går trygt inn i munnen til Ronja.

– Av og til føler eg meg meir som storesøstera hennar enn som mor hennar, seier Ester og ler.

Å ha omsorg for eit lite born er ikkje venstrehandsarbeid, og særskilt ikkje om ein er einsleg forsørgar. I SSBs levkårsundersøking hjå studentar frå 2010, sa 11 prosent av einslege forsørgarar at dei ofte kjenner seg einsame, mot to prosent hjå einslege utan born. Ifølge undersøkinga er dei også utsatt for meir negativt stress.

Ein treng stå på-vilje for å kunna gjennomføra det, meiner Ester. Studiekameratane hennar har tid til relevant

deltidsjobb, dei har meir tid til å vera sosiale og får dermed eit nettverk rundt seg.

– Me lever ganske spartansk, det går akkurat. I fjor hadde eg tre deltidsjobbar, som vart vanskeleg å oppretthalda på grunn av Ronja, fortel ho.

Ester er altså ikkje den som slit flest kafé- og kantinestolar med vener.

– Utan hjelp av foreldre og sysken hadde eg ikkje hatt tid til alt, seier ho.

Ester ser positivt på framtida, men er bekymra for korleis ho skal få økonomisk hjelp til å kunna fullføra masteren i internasjonale studie. Som aleineforsørgjar får ho no overgangsstønad frå NAV, men den stønaden får ho berre i dei tre åra ho tar bachelorgrada si.

– Eg trur det er ein logisk brist i systemet. Før kunne ein få denne stønaden uansett kva ein gjorde, men på grunn av utnytting av systemet må ein no vera i aktivitet. Det at ein må vera i aktivitet er bra, men problemet ligg på

at definisjonen av aktivitet, og då naudsynt utdanning, er uklår, fortel ho.

Psykologi og juss-studentar får støtte alle åra, mens når ein studerer internasjonale studie er det berre tre år med bachelor som vert rekna som naudsynt utdanning.

– Eg vil ta ein master, ein bachelor er ikkje godt nok til å konkurrere om jobbane som treng høgare utdanning. Eg håpar det eg ser på som ein logisk brist blir ordna opp i snart, seier ho.

Ester vil nemleg til Afrika for å «redda verda», ho vil jobba med kvinner sine rettar og likestillingsproblematikk i Kenya. Helst.

– Ronja må førebu seg på å bli med ut i verda. Ho må nok bli med på fleire forelesingar og jobbar opp gjennom åra, seier ho og ler.

Din forrige minister ville elske på nakne vidda og råkjørte på E6. Kanskje er hun ikke så gammel og grå likevel?

PORTRETTE

tekst: Anders Fjellberg foto: Skjalg Bøhmer Vold

LIVET PÅ LANDET

– Jeg går slett ikke av veien for å spa møkk, sier Tora Aasland.

Det er ikke godt å si om hun er kulturelt påvirket av samarbeidet med Senterpartiet, eller om oldefars småbrukergener er i ferd med å slå ut i full blomst.

Sosialistisk venstrepartis akademiske galionsfigur og tidligere forsknings- og utdanningsminister, er tilbake på fylkesmannskontoret i Rogaland etter å ha blitt offer for generasjonsskiftet i SV.

Men når det føles langt fra Kongens møtebord til klager vedrørende oppdrettsnæringen i Boknafjorden, kan hun trøste seg med at hjemme på Jæren venter en opposisjon tilnærmet den hun forlot: 60 rautende melkekyr og en pensjonert bonde.

– Det er klart det var vemodig å måtte gå av, sier Aasland.

– Når du er statsråd må du være på jobb og late som ingenting, selv om du vet at det går mot slutten. Og så plutselig kommer beskjeden, og du må pakke sammen. Det ble en brå avgang, og jeg var ganske brutal og kastet mye av det jeg hadde liggende.

– I veggen, spør vi, i håp om en avskjed verdig en filmsekvens.

Men, nei. Sindig har hun alltid vært. Selv Tord Lien, Fremskrittspartiets buldrebas og utdanningspolitiske talsmann fremhever Aaslands høflighet.

– Jeg var ikke så voldsom. Jeg aksepterte at det skjedde, og var for så vidt forberedt på at hvis det skulle komme et skifte ville jeg være i faresonen. Jeg ser jo poenget med å la nye krefter slippe til.

– Men i ditt tilfelle kom det ingen etterfølger?

– Nei. Og det har jeg sagt tydelig fra om flere ganger. At jeg synes forskning og høyere utdanning bør ha en egen ministerpost. Men når det er sagt, har jeg full tiltro til at Kristin Halvorsen vil gjøre en god jobb, også på det feltet.

Hun strekker seg ikke lenger enn til mild internkritikk. Det er som forventet. Hun er tross alt partiveteran. Da Audun Lysbakken ble født i 1977 satt allerede Aasland i kommunestyret på Nesodden og kjempet for barnehageplasser og redusert bilbruk.

Lite visste hun da at hennes første Dagbladet-forside skulle komme av en dristig forbikjøring på Mosseveien ni år senere. Stor

Tora Aasland (69)

- Bosatt på Jæren, gift med Tarald siden 1988. Tre sønner fra et tidligere ekteskap.
- Tidligere Forsknings- og høyere utdanningsminister.
- Hovedfag i sosiologi fra UiO
- Forsker ved Institutt for samfunnsforskning i Oslo 1976–1982
- Kommunestyrerepresentant på Nesodden 1975–83
- Nestleder i SV 1983 – 1987
- Satt på Stortinget for SV 1985 – 1993, visepresident i Odelstinget fra ’89.
- Fylkesmann i Rogaland (1993–2007, 2012 –)
- Har sittet i en rekke utvalg, komiteer og styrever. Deriblant Språkrådet (styreleder), Kulturminneutvalget, Mjøsutvalget, Rådet for forskning og samfunnsplanlegging (leder), Senter for høyere studier, Norsk institutt for by- og regionforskning (leder), Det kongelige selskap for Norges vel (leder).
- Kommandør av St. Olavs orden.

Kilde: Store norske leksikon

ståhei og skandale. Det sømmet seg ikke for nestlederen i moralistisk venstreparti å kjøre i 120 og miste lappen. Hvorfor hadde hun i det hele tatt en bil som kunne gå så fort? Parlamentarisk leder Hanna Kvanmo var illsint, ja, til og med Carl I. Hagen murret. Han hadde blitt tatt i fartskontroll flere ganger, men aldri fått noe medieoppslag av den grunn.

– SV prøver å være akademikernes parti. Er det ikke litt pussig å fjerne forskningsministeren uten å erstatte henne?

– Jo, det kan du si. Men det neste spørsmålet er jo hvor mye uttelling det ville gitt i et valg. De paradoksene jeg har sett, både på kunnskapsområdet og når det gjelder miljøvern ... Det ringer i Fylkesmannens telefon. Aasland viser simultankapasitet og fullfører resonnementet helt inn i røret.

– Er at det ikke gir uttelling i valg, og det er et tankekors – ja, hallo? Hva var det du ville sa du? Sjakk? Akkurat, ja, sier hun skeptisk.

Magnus Carlsen, eller hvem det nå er i andre enden, aner vel at dette går den veien høna sparker. Ordet fylkesmann er uløselig knyttet til «avslag på søknad».

– De skulle ha tak i Kronprinsen, forklarer Aasland. Kontakten med Kongehuset går gjennom Fylkesmannen.

– Der er derfor jeg har alle disse kongebildene hengende her.

Aslands kontor er innredet som en fullkommen borgerlig koalisjon: To blå sofaer og en preglos stol klemmer seg rundt et geistlig kaffeboard.

Ikke hennes foretrukne sittegruppe selvfølgelig, men de har vel kommet til et slags møbelforlik en gang i tiden.

Hun har vært her siden 1993, da hun etter to perioder på Stortinget ble utnevnt til Fylkesmann, den første fra SV noensinne.

– Du som har vært likestillingsforkjemper siden 70-tallet burde vel hatt en annen stillingstittel. Hvorfor heter det ikke Fylkeskvinnene?

– Nei, det er jo like ille. Men de kaller meg for «Fylkeskåna» her i Rogaland, og det synes jeg er hyggelig. Den første kvinnen som ble Fylkesmann, Ebba Lodden het hun, fikk nettopp dette spørsmålet, det var vel i søttifire, om kjønnsnøytral stillingstittel. Hun avviste det fullstendig, og siden har det egentlig ikke vært en diskusjon.

Saklig og målrettet redegjør Fylkeskåna

for det regionale embetsverkets historie. Byråkratslig smetter hun inn navn og årstall i innskutte bisetninger på ren rutine. Men så er hun vel også den eneste som er utnevnt til kommandør av St. Olavs orden på bakgrunn av omfattende deltakelse i utvalg, råd og styrever.

Listen over Aaslands komitéslabberas strekker seg over seks A4-sider og inneholder alt fra Prisreguleringsutvalget på fast eiendom til Årets budeie.

Uinvidde vil kanskje anta at styrevervet i Årets budeie skriver seg fra melkedrikkerstafetten i Studenterlunden i 1988. Det gikk hardt for seg da stortingspolitikerne kappdrakk i gamle dager. Ingen kunne måle seg med melkeslukeren Sigbjørn Johnsen, men ifølge Aftenposten svelget Aasland unna i et tempo ikke en gang Senterpartiets Anne Enger Lahnstein kunne følge.

Men sannheten om styrevervet i Årets budeie er at Aaslands spilte på sex. Og ikke bare fikk hun være med i budeiekomitéen, hun ble landets eneste politiker med kommunal dispensasjon for utendørs elskov i Øyer-fjellene.

– Han budeie-generalen bet seg fast i noen av mine uttalelser om fjellet, prøver hun seg forsiktig.

– Du tenker på den gangen du uttalte at ditt høyeste ønske var å ha deg i fjellheimen?

Det er som å se en faksmaskin bli forvandlet til en fargeprinter. Statskvinnen blir med ett en rødmeende ungpike.

– Det er egentlig en ganske lang historie, men ja vel. Det kom av at Ingolf Håkon Teigene, han var redaktør i Ny tid da jeg stilte til stortingsvalg i ’81, spurte meg i et intervju «hva er ditt innerste ønske?». Det bør ikke komme på trykk i avisa, sa jeg, og ba ham spørre igjen en annen gang. Men så ble jo Ingolf etter hvert journalist i Dagbladet, og spurte meg igjen fire år senere, da jeg kom inn på tinget.

«Å elske på nakne vidda», fikk Teigene til svar.

– Det ble jo selvfølgelig sauset sammen og slått stort opp, men selv folk fra Krf kom til meg og sa at det var en fin uttalelse. Og så kom etter hvert det brevet fra Øyer. Der skulle jeg få elske så mye jeg bare ville, skrev de. Jeg tror jeg har dispensasjonen liggende et sted fortsatt.

Utover nevnte skandaletilløp var ►►

NY HVERDAG: Før var det utdanningsministeren folk skulle ha tak i når de ringte Tora Aasland. Nå spør de etter kronsprinsen.

stortingspolitikeren Aasland som SV-ere flest. Konstant bekymret for samfunnsutviklingen. Økt oljeutvinning, EU, reklamefinansiert fjernsyn. Fysj og fy!

TV2 kunne til nød legges under Nrk, «men nå har vi ikke penger til noe slikt. Bruk heller pengene på lærerne», sa Aasland (45) til Aftenposten.

– Sier du det? Ja, hva skulle vi ikke gjøre for å bruke penger på lærerne. Jeg var til og med imot fargefjernsyn i sin tid, skal jeg si deg. Det er helt komisk å tenke på nå, men det kom vel av en nøktern innstilling om at det ikke var bra med for mye luksus. Og det mener jeg fortsatt. Forbruksutviklingen går over alle grenser, og det er viktig å stille seg spørsmålet om vi skal stimulere til vekst, eller tenke oss om to ganger. Der er SV viktige, sier hun.

Appellanten har omsider våknet. Bestemt, men vennlig forklarer hun for fotografen og undertegnede at SV er for både likestilling, barnehager og miljøvern. Partiet skal gjenreises, og Aasland vet bedre enn noen at hver stemme teller.

Kanskje var det bare Hanna Kvanmos ene stemme som hindret henne i å bli partileder i 1987.

Aasland var nestleder, og på stø kurs mot lederstolen frem til Kvanmo i full offentlighet omtalte Erik Solheim som «gullgutt». Aasland fikk merkelappen «litt forsiktig og fargeløs» og lederkampen var i grove trekk avgjort.

Kanskje skrek det da, et sted langt inne i Aaslands borgerlige genom, at hun hadde valgt feil. Hun skulle jo egentlig ikke vært sosialist og sosiolog – men Høyre-kvinne og lege.

«Jeg var til og med imot fargefjernsyn i sin tid, skal jeg si deg.»

Hun er oppfostret under borgerlige kår i Ski-en, og familietreet bugner av medisinerere og konservative. Far var lege og politiker, mor bibliotekar og politiker. Farfar var lege, farmor var tannlege. Morfar var Olaf Gjerløw, høyrepolitiker, og redaktør i Morgenbladet i nesten tredve år.

– Joda, du kan vel si at Høyre ligger til familien. Men mye av det mine foreldre sto for, som jeg vil kalle lyseblått i dag, vitner om et sosialt engasjement. Min mor var aktiv i husmorforbundet og var med å starte opp barnehager, og far var lege i Blå kors. De var veldig opptatt av sosial utjevning. Det har jeg nok tatt med meg som en god arv.

– Foreldrene dine var også strengt kristne?

– Ja. Det gikk en vekkelsesbølge over landet rett før krigen, og de ble med i noe som het Oxfordbevegelsen. Men den tok jeg avstand fra veldig tidlig. Det dreide seg blant annet om absolutt renhet og ærlighet og offentlig bekjennelse av «synder». Dessuten hadde bevegelsen en holdning om at alt som kunne smake av kommunisme var av det onde og skulle bekjempes.

– Da var det kanskje ikke så populært at du ble med i SV?

– Det kan du trygt si, men de respekterte det jo. Det var nok en tyngre sak at jeg tok avstand fra det religiøse, og at jeg da jeg fikk barn valgte å ikke døpe dem.

Når skal hun gi seg, lurer vi på. Eller mer presist: Skal hun gi seg i det hele tatt? Hun passerte pensjonsalder en eller annen gang under Bondevik II, og i november runder hun 70. Likevel fremhever venner og kjente

Aaslands enorme arbeidskapasitet og utrettelige innsats for alt fra studentboliger til Vikingskipmuseet. Det eneste tegnet på at Aasland er laget før krigen er at hun virker å være uslitelig.

Tenker hun å gå Willoch i næringen og tasse rundt i samfunnsdebatten til hun skrumper inn og får knirkestemme?

– Gammaldans, sier Aasland.

– Det er en veldig fin måte å holde seg i form på. Rytme, utholdenhet og balansekunst. Da jeg flyttet sammen med Tarald her oppe, var han dypt inne i gammaldansmiljøet. Han har vært en god læremester. Vi danser pariserpolka, reinlender og til og med masurka skal jeg si deg.

Sammen har de vært i Tyskland på dansefestival, og stått på scenen foran tusener av mennesker. To steg frem og ett til siden, og sånn går nettene fort. For et par år siden feiret de Olsok på Færøyene med ringdans gjennom gatene i Torshavn til solen sto opp.

– Fabelaktige folk, færøyingene. Først var det allsang i en time, og så bar det gjennom gatene som en stor orm, forteller hun entusiastisk.

– Du har ikke tenkt til å gå av med pensjon?

Aasland sukker.

– Jeg går av som Fylkesmann til høsten, men å bli helt pensjonist? Nei, det tror jeg ikke jeg klarer. Dessuten er det alltid et utvalg eller styre som trenger en leder.

anders.fjellberg@universitas.no

Det åndssvage barn (1968) av Jacob Øster

– Jeg leser ofte faglitteratur som fiksjon: Den blir fort jævnlig utdatert, men er ofte i utgangspunktet velmenende. I boka beskrives barns sosiale, medisinske, psykologiske og pedagogiske problemer etter datidens oppfatninger. Det blir rart å lese i dag, men så er det noe billedskapende og hjerteskjærende, nesten tragikomisk over det hele. Gapet mellom fagtekster og virkeligheten er interessant – fagtekster viser oss en idealisert, skjematisk utgave av verden.

Livet (2010) av Keith Richards

– Denne skal jeg kaste. Helst skulle jeg kastet personen Keith Richards. Han er fuckings selvgod, en narsissist-junkie som har forårsaket så jævlige masse dritt i liten og stor skala. Det er synd han ikke døde.

– Men hvorfor kjøpte du den da?

– For å ha noe å irritere meg over. Jeg var på Smart Club, gjemte den under masse babytøy. Etterpå har jeg bare prøvd å fortrenge den. Jeg vil kaste Patti Smiths *Just Kids* også, men da må jeg kjøpe den først. Eller, jeg skal stjele den og så kaste den.

The Elements of Euclid (1847) av Oliver Byrne

– En billig praktbok. De visuelle framstillingene i geometriboka *Elements of Euclid* av geometriske figurer betyr ingenting vitenskapelig for meg, de blir som figurative dikt. Det er nesten som konkret poesi. Figurene er et språk jeg ikke kan lese, men for noen gir de jo mening. Boka ser jævnlig bra ut, og er et eksempel på faglitteratur som har gått rett fra vitenskapen og inn i kunsten – disse figurene fikk et nytt liv blant folk som bare så formene i dem og ikke den matematiske betydningen.

FRA ØVERSTE HYLLE

tekst: Solveig Nygaard Langvad foto: Skjalg Bøhmer Vold

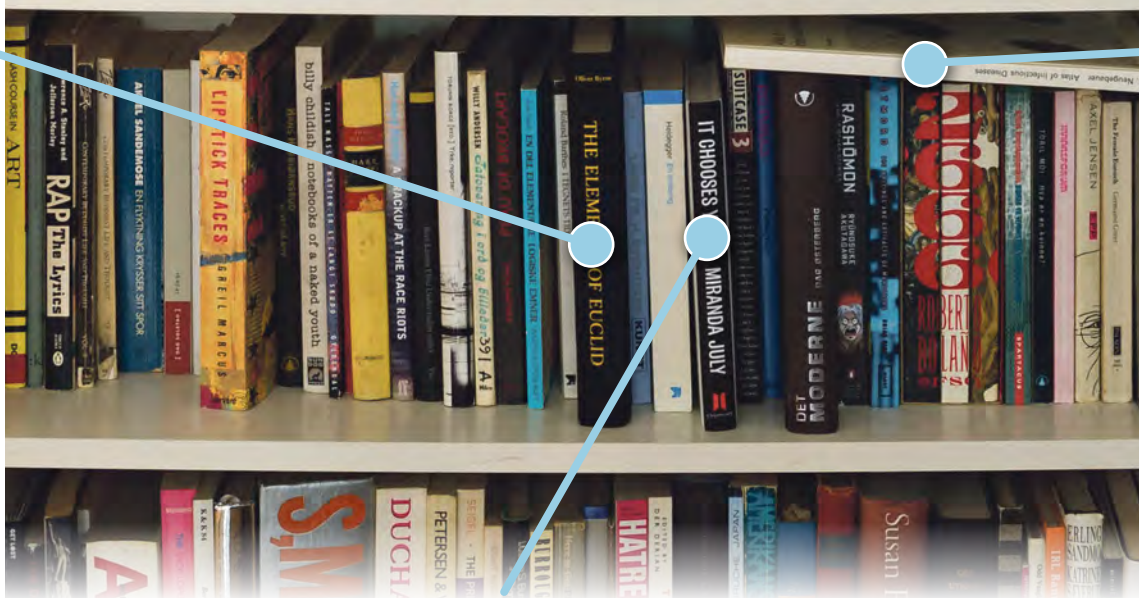

Bård Torgersen leser faglitteratur som fiksjon, og ser det poetiske i infeksjoner og geometri.

■ Forfatter, musiker og fotograf.

■ Underviser i Tekst og skribent på Westerdals.

■ Utdannet tømrer. Bakgrunn som tekstforfatter.

It Chooses You (2011) av Miranda July

– Multikunstner Miranda July jobbet med et manus til en spillefilm da hun opplevde skrivesperre. Hun fikk et blad på døra som minnet om finn.no i papirform, hvor folk skulle selge alt mulig. Da bestemte hun seg for å oppsøke disse personene, og fortelle deres historie. Boka blir et portrett av veldig mye forskjellig – både skriveprosessen, kunstnerens rolle, menneskene hun møter og særlig en gammel, døende mann. Det er en naken fortelling.

Story - Substance, Structure, Style and the Principles of Screenwriting (1997) av Robert McKee

– Nyttig lesning fordi så mange forholder seg til denne boka. Robert McKee har skrevet det mange anser som manusbibelen. McKee brekker ned en rekke kjente manus og gir en manual for manusskriving. Forfatteren er slagferdig retorisk i salg av sin egen skråriskerhet, men ender litt for ofte opp i det komisk pompøse. Bueplottet, arch plot (klassisk lineær fortellerteknikk med lukket slutt, journ. anm.), er det mest effektive, fordi det nærmest er gitt oss av gudene. Ja jøss!

Narrative Discourse (1973) av Gérard Genette

– Denne begynte jeg å lese via en kollega. Boka gir en grundig gjennomgang av Marcel Prousts *På sporet av den tapte tid*. Boka føles som den er skrevet av en som selv er åpen for det intuitive i skriveprosessen. Hele verket blir analysert, med et like godt øye for helhet som detaljer. Det er en metodisk og veldig musikalsk analyse som åpner verkets komposisjon, speiler, utfyller, og gjør det mer levende. Narrative Discourse er en grunnbok i narrativ teori, og utrolig fruktbar lesning.

Atlas of Infectious Diseases (1983)

– Jeg var på en campingplass på Sørlandet for noen år siden. Der satt det to jenter ved et campingbord som solgte barbiere og lego – og denne boka. Jeg ble fascinert av hvordan den hadde havnet der. Hvorfor har ikke denne familien bruk for den lenger? Hva slags samtaler hadde boka skapt? Visste foreldrene at den ble solgt? Jeg ga ti kroner for den. Bildene inne i boka er et sant helvete av sykdomsfortærte kropp. Men omslaget er poetisk.

LAN-TINEPARTY

PUBTESTEN

tekst: Astrid Karstensen

En flombelyst kantine på bussterminalen er det nitraste utgangspunktet for NITHs studentpub.

En endeløs vandring i rulletrapper og ganger, og vi befinner vi oss i lokalene til Norges informasjonsteknologiske høgskole (NITH), på østsiden av bussterminalen på Grønland. Glassvegger avslører et selskap av mennesker i et av rommene, men lite vitner om fest og moro. Kan det være her? Vi sniker oss nølende inn i det store, grelt opplyste lokalet.

Det viser seg dessverre at vi er på riktig sted. IT-studentene sitter samlet rundt et langbord i midten av rommet, og ellers spredt rundt på et par mindre bord. De myser nysgjerrig mot oss.

- Dette minner da mest om en kantine, påpeker fotografen, før vi innser: Dette er en kantine. Bak et nedrullet gitter skimtes kjøleskap med Litago-kartonger og disker for påsmurte baguetter. Fra taket dingler et ryddeskilt.

En ensom bartender står i et hjørne ved en like ensom tappekran. Han skal ikke ha mer enn 30 kroner for en 0,4, men til studentpub å være er det langt mellom ølglassene. Frekvensen av oppslåtte lap-toper og bukkeskjegg er desto høyere.

I håp om innvielse i det gode selskap, beveger vi oss mot langbordet. Mer skal ikke til.

- Vil dere sitte med oss? spør en av dem og gjør plass.

Samtalene går lystig rundt bordene, men tar i hovedsak utgangspunkt i det som foregår på nærmeste PC-skjerm.

Musikkspillelista som runger ut over kantina kan i beste fall sies å være en konsekvent inkonsekvent, men IT-studentene ser ut til å være fornøyde. En hettegenserkledd fyr lener seg bakover og roper over rommet til kameraten:

- Hei André, hør du, det her e en kjæmpesang!
- Ei jente kommer inn døra og danser tøysete over gulvet før hun slår seg ned ved langbordet. Ellers ligger dansegulvet brakt. Så innbyr heller ikke lyset til videre kroppslige utfoldelser.
- Når skruer de av lyset?
- De skruer ikke av lyset, det er alltid sånn her, forteller ei jente med blått hår.

Ølen glir ned og naturen kaller.

- Hvor er toalettet? Spør vi. Bartenderen blir skeptisk.
- Eh, det er ut døra og til venstre, sier han og flakker med blikket.
- Men du trenger nøkkelkort for å komme inn.
- Ja?
- Ja, men øh, du kan sikkert få lånt et, sier han og leter i lommene. Da får det heller være.

Jenta som danset strekker seg utover bordet og liksom-sleiker skjermen på en MacBook. Det kan virke som dette er det nærmeste noen kommer roting i kveld.

Kantinekvelden rekker nemlig ikke å bli gammel. Allerede klokka elleve stenger dørene. PCene pakkes ned i ryggsekker, og IT-folket begynner smått å bevege på seg.

Det står ikke på klientellet, som ser ut til å hygge seg med hverandre. Problemet er at de er avspist med et lokale som er omtrent like lite egnet som pub som bussterminalens ventehaller i etasjen under. Med mindre du er hardbarket NITH-student anbefales det heller å ta bussen langt vekk, og aldri komme tilbake.

a.j.karstensen@universitas.no

STERK BELYSNING: Ingen mørke tafsekroker i sikte på NITH.

FOTO: HANS DALANE-HVAL

Vår vurdering: NITH

Stemning: ★★★★★
Trivelige folk, men lite øl og mange dataskjermer.

Sjekking: ★★★★★
Sikkert bra hvis du er jente og liker rollespill. Husk at lyset umuliggjør diskresjon.

Lokale: ★★★★★
Altfor kantine-aktig og altfor godt opplyst. På den annen side sikkert IT-studentenes viktigste kilde til vitamin D.

Tidligere testet:

- **Uglebo:** Upretensiøs brun kjeller
- **Glassbaren:** Psykotisk kjede-røyking og den gode samtale
- **Frokostkjelleren:** 90-tallsfest og sjekkemarked Bangkok-style
- **Anestesian:** Fritidsklubb, bare med pils
- **Akers mek:** Som en Steinerskole-klassefest ut i de sene timer
- **Studenten pub:** Ungdoms-klubb uten dansegulv
- **SHNAS:** Aldersapartheid og alkoholisme
- **U1:** Prestasjonsangst og allsang
- **Amatøren:** Folketomt, nitrast og internasjonale sjekkereplikker
- **Escape:** Papp-øl, klineforbud og oppblåsbare pingviner
- **Kjellern:** Fjøsfest i kjøpt lokale
- **Puben:** Jævla midlertidig
- **Hvelvet:** Vi er markedsført og solgt!
- **Rf-kjelleren:** Godt, billig og eksploderende (!) øl i vellykka studentpub.

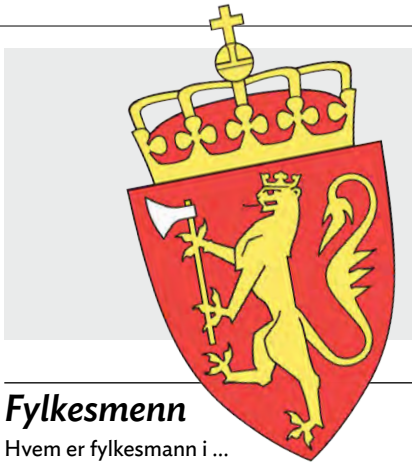
MAGASINQUIZ

Rotter

1. En av de faste rollefigurene i tegneserien Dilbert er labrotte. Hva heter den?
2. Hva heter hovedpersonen i filmen *Rotatouille*?
3. Hvilket band ga ut albumet *Rattus Norvegicus* i 1977?
4. Under hvilket navn var ensemblet i filmen *Ocean's 11* (1960) populært kjent?
5. Hva heter rotta som trener ninjaskilpaddene Leonardo, Donatello, Raphael og Michelangelo?

1. Rotbert (Ratbert)
2. Remy
3. The Strangers
4. The Rat Pack
5. Splinter

Fylkesmenn

- Hvem er fylkesmann i ...
1. Oslo og Akershus?
 2. Hordaland?
 3. Vestfold?
 4. Aust-Agder?
 5. Hedmark?

1. Valgerd Svarstad Haugland
2. Lars Sponheim
3. Erling Læe
4. Øystein Djupedal
5. Sylvia Brustad (konstituert som fylkesmann så lenge Sigbjørn Johnsen sitter i regjering)

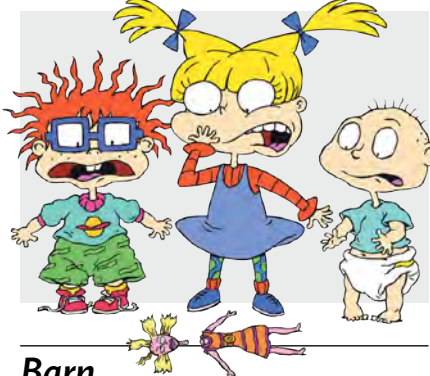

Nerder

1. Hvilken plassering på magasinet Forbes' liste over verdens rikeste innehar Bill Gates?
2. Hvor finner datatreffet The Gathering sted hvert år?
3. Som hvilken rollefigur ble skuespiller Jaleel White kjent på 1990-tallet?
4. Nerdene Lewis og Gilbert vinner skolens talentkonkurranse med elektronisk musikk og robotdans. Hva heter filmen fra 1984?
5. Hva heter forfatteren av bøkene *Bang!* (2006) og *På vei til Mars og Saturn* (2005)?

1. Nummer to
2. Vikingskipet i Hamar
3. Steve Urkel
4. *Revenge of the Nerds*
5. Knut Jørgen Røed Ødegaard

av: Øyvind Bosnes Engen

Barn

1. Hva heter Norges nye barneombud?
2. Hva heter Aftenpostens nye avis for barn?
3. Hva heter Norges barneminister?
4. Hvilken kjent barne-tv-figur het opprinnelig Orangufanten?
5. Hva kalles læren om barnesykdommer?

1. Anne Lindboe
2. Junior
3. Inga Marie Thorkildsen
4. Fantorangen
5. Pediatr

Kjøp billett på
roskilde-festival.dk

ROSKILDE FESTIVAL 2012

5. — 8. JULI / WARM-UP 30. JUNI — 4. JULI

BJÖRK/ISL **BON IVER**/US **THE CURE**/UK
MEW/DK **THE ROOTS**/US
BRUCE SPRINGSTEEN & THE E STREET BAND/US
JACK WHITE/US

AMADOU & MARIAM/MALI **APPARATJIK**/INT **BEHEMOTH**/PL **RUBÉN BLADES**/PAN **THE CULT**/UK
SIVERT HØYEM/N **PAUL KALKBRENNER**/DE **ALISON KRAUSS & UNION STATION** feat. **JERRY DOUGLAS**/US
M83/FR **MAC MILLER**/US **MACHINE HEAD**/US **MAGTENS KORRIDORER**/DK **MALK DE KOIJN**/DK
JANELLE MONÁE/US **NASUM**/S **LEE RANALDO**/US **REFUSED**/S **SANTIGOLD**/US **THE SHINS**/US
SPLEEN UNITED/DK **LARS WINNERBÄCK**/S **WIZ KHALIFA**/US

120 DAYS/N
THE ABYSSINIANS/JAM
ADDISON GROOVE/UK
ALABAMA SHAKES/US
THE ALAEV FAMILY/ISR/TJ
SAM AMIDON/US
AMSTERDANCE
feat. **JESSE VOORN**,
DENNIS CHRISTOPHER
and **SAM O'NEALL**/NL
ANALOGIK/DK
ARAABMUZIK/US
ARS NOVA/DK
A\$AP ROCKY/US
BALOJI/CD
BARONESS/US
THE BARONS OF TANG/AUS
BELLOWHEAD/UK
BERNHOF/N
BIG K.R.I.T./US
BLITZ THE AMBASSADOR/GHA
BLONDES/US
BOMBA ESTÉREO/COL
BOWERBIRDS/US
JAKOB BRO/DK
CEREBRAL BALLZY/US
DJ MILES CLERET/UK
CLOCK OPERA/UK
COLD SPECKS/CAN
COMMIX/UK
CONJUNTO ANGOLA 70/AGO
COPENHAGEN
COLLABORATION/DK

CRIOLO/BRA
MIKAL CRONIN/US
CROWBAR/US
DALGLISH/US
DAUGHTER/UK
DEAD SKELETONS/ISL
DEVILDRIVER/US
DJANGO DJANGO/UK
DOMINIQUE
YOUNG UNIQUE/US
DRY THE RIVER/UK
EL PARAISO presents
CAUSA SUI, EL PARAISO
ENSEMBLE and **PAPIR**/DK
ELEKTRO GUZZI/A
EVIDENCE/US
FIRST AID KIT/S
NILS FRAHM/DE
LES FRERES SMITH/FR
FRIENDLY FIRES/UK
GRIEVES & BUDO/US
GURRUMUL/AUS
H2O/US
HANK3/US
JULIA HOLTER/US
HOSPITALITY/US
I GOT YOU ON TAPE/DK
JONATHAN JOHANSSON/S
JUPITER & OKWESS
INTERNATIONAL/CD
KELLERMENSCH/DK
KORALLREVEN/S
KRIGET/S

LARSEN & FURIOUS JANE/DK
LITURGY/US
THE LOW ANTHEM/US
MACKLEMORE AND
RYAN LEWIS/US
MAJOVCI GROUP/MKD
MARTYN/NL
THE MEGAPHONIC
THRIFT/N
MODESELEKTOR/DE
R. STEVIE MOORE/US
MOHAMMAD
REZA MORTAZAVI/IRN
MUTINY ON
THE BOUNTY/LUX
NIKI & THE DOVE/S
OF THE WAND
AND THE MOON/DK
ONEOHTRIX POINT
NEVER/US
ORQUESTA TÍPICA
FERNÁNDEZ FIERRO/ARG
OWINY SIGOMA BAND/UK/KEN
PENGUIN PRISON/US
PERFUME GENIUS/US
CELSO PIÑA/MEX
KIMMO POHJONEN /
SAMULI KOSMINEN
and **PROTON STRING**
QUARTET/FIN
PRETTY LIGHTS/US
PUNCH BROTHERS/US
RANGLEKLODS/DK

RED FANG/US
ROCKWELL/UK
ROVER/FR
ROYCE DA 5'9"/US
SAGE FRANCIS/US
SHLOHMO/US
SON PALENQUE/COL
SPECKTORS/DK
SPECTOR/UK
SPOEK MATHAMBO/ZA
STAFF BENDA BILILI/CD
DJ STATIC w/ TEMU, BLOOD
SWEAT DRUM + BASS
and **GUESTS**/DK
SUICIDE SILENCE/US
TALK NORMAL/US
JØRGEN TELLER
& **THE EMPTY STAIRS**
feat. **LAZARA**/DK/BEL
TER HAAR/DE
TERAKAFT/MALI
TODAY IS THE DAY/US
THE TODDLA T SOUND/UK
TOUCHY MOB/DE
BOUBACAR TRAORÉ/MALI
TRASH TALK/US
TUNE-YARDS/US
THE VACCINES/UK
MAÏA VIDAL/FR
WARBRINGER/US
DANYEL WARO/REU
WEDEATER/US
YELAWOLF/US

WARM-UP 1 — 4. juli (Apollo Countdown / Pavilion Junior)

ADRIAN LUX/S **THE BEARDY DUFFS**/DK **BEASTIE RESPOND**/DK **BÄDDAT FÖR TRUBBEL**/S **CEREKLOTH**/DK **COPENHEAVY**/DK **DANGERS OF THE SEA**/DK
DEATHCRUSH/S **DIG & MIG**/DK **THE ECHO VAMPER**/DK **ELOQ**/DK **F.O.O.L.**/S **THE FREDERIK**/DK **FRENCH FILMS**/FIN **FRITJOF & PIKANEN**/S **GHOSTIGITAL**/ISL
GIRLSEEKER/DK **GOVERNOR OF ALASKA**/DK **HELSINKI POETRY**/DK **ICONA POP**/S **INDIANS**/DK **DAWDA JOBARTEH**/GAM/DK **KESI**/DK **KHALAZER**/DK **KLUMBEN**
& **RASKE PENGE**/DK **SANDRA KOLSTAD**/N **KÚRA**/ISL/DK **LINKOBAN**/DK **MASH UP INTERNATIONAL**/S **NELSON CAN**/DK **NORTHERN STRUCTURES**/DK **REDWOOD**
HILL/DK **RUM 37**/DK **MATHILDE SAVERY**/DK **SHINY DARKLY**/DK **SLENG**/DK **SLOWOLF**/DK **SPRUTBASS**/N **JULIUS SYLVEST**/DK **TEAM ME**/N **ULIGE NUMRE**/DK
SOFFIE VIEMOSE/DK **VAAGSBYGD HANDY**/N **WAR FOR YOUTH**/DK/S

*Dra på en musikalsk opplevelsesreise, gå på oppdagelse blant innovative kunstinstitallasjoner
og kule events, slå deg løs i alternativ gastronomi og bli en del av en unik internasjonal stemning.
Roskilde Festival er en opplevelse utenom det vanlige.*

Watch the
orange feeling

roskilde-festival.dk

kulturredaktør: Øyvind Gallefoss
oyvingal@universitas.no 980 03 342

reportasjeredaktør: Ingeborg Amundsen
ingebhu@universitas.no 922 76 929

KULTUR

Revolusjonerende fotballfilosofi

MENNESKER ER RARE: Når fotballspillere løper på banen, tenker de fleste blant publikum mer på seier og kalde øl enn på filosofi, skriver videnskab.dk.

Et unntak er den danske forskeren Erik Kristiansen. I et nytt forskningsprosjekt har han tenkt dype filosofiske tanker over hvilke omstendigheter som alltid må være på plass når vi spiller fotball.

– Alle spill har en form for bane – en «magisk» sirkel, som man beveger seg innenfor. I fotball er denne banen meget tydelig, fordi det er nødvendig å ha et område rundt banen for å kunne spille. Ellers kan man for eksempel ikke ha innkast, sier Kristiansen, som altså har fått

med seg sidelinjene.

Men neida, Kristiansens forskningsprosjekt slutter ikke der.

– Faktisk foregår fotball ikke bare i det markerte området. Den magiske sirkel begynner utenfor selve banen, sier Kristiansen, som finner dette området utenfor banen svært «mærkeligt».

– Området er ikke riktig en del av spillet, der kan det være utstyr, pressefotografer og linjedommere. Det er et område, som hverken er spill eller ikke-spill, forteller Kristiansen, som altså ikke er filosof, men adjunkt ved Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier på Roskilde Universitet.

Døgnrytmen styrer tissing

DYR ER RARE: Japanske museforsøk viser at genene som styrer døgnrytmen hos mus også regulerer proteinet connexin43, skriver forskning.no. Dette proteinet gjør at blæra raskere vil tømmes når den åpnes. Når musene sover, er det mindre av proteinet i blæremuskulaturen, og musene tisser dermed sjeldnere. Også mennesker som tisser på seg om natta, eller må ofte opp, kan dra nytte av denne kunnskapen, håper de japanske forskerne bak eksperimentet.

For å finne årsaken til den begrensede tissingen, gjorde forskerne eksperimenter med mus som manglet døgnrytme-genene CRY 1 og 2. Disse musene manglet derfor også døgnrytmer. Forsøkene viste at de tisset like ofte når de sov som når de var våkne.

Forskerne tok også ut urinblæreveggen og undersøkte den. De fant ut at stoffene som styrer døgnrytmene også er tilstede i blæremuskulaturen, og påvirker den. Blæra har med andre ord sin egen indre klokke.

Skrevet Sensurert Arkivert GLEMT

Selv om masteroppgaver kan være en god kilde til kunnskap, er det veldig få som leser dem. Det ønsker blant andre Manifest analyse å gjøre noe med.

MASTEROPPGAVER

tekst: Peder Stabell

foto: Skjalg Böhmer Vold

Skal du skrive masteroppgave? Da er sjansen stor for at de eneste som noen sinne vil lese den, er veileder, sensor og – hvis du er heldig – foreldrene dine. For de aller fleste masterstudenter jobber i månedsvis, om ikke årevis, med tekster som ender opp som støvsamlere i analoge og digitale universitetsbiblioteker. Et uhorvelig antall timer med mer eller mindre seriøst arbeide, til ingen nytte for andre enn studenten selv.

– Masteroppgaver kan være en veldig god kilde til kunnskap, men dessverre er det altfor få som benytter seg av dem, sier Julie Lødrup, daglig leder i tenketanken Manifest analyse (MA).

Ute etter mer kunnskap

Ifølge Lødrup er det denne gullåren av kunnskap tenketanken ønsker å tappe når de 16. mai lanserer stipendet Manifest Master. MA har laget en rekke problemstillinger studenter kan skrive master ut fra og søke på ett av tre stipender à 10 000 kroner. Stipendiatene skal omskrive oppgaven sin til en kortfattet rapport som vil bli utgitt i MAs egen rapportserie.

– Vi vil hjelpe masterstudentene med å spre funnene de gjør

til offentligheten, sier Lødrup.

For å få til det vil tenketanken bruke sitt brede kontaktnettverk i fagbevegelsen, media og politikken.

– Våre kontakter er alltid interessert i mer kunnskap om arbeidsliv, velferd og økonomi.

Lødrup bedyrer at Manifest setter sin politiske agenda på sidelinjen i dette prosjektet. Det handler først og fremst om å frembringe mer kunnskap om temaer de – og andre – er interessert i, sier hun.

«Vi vil hjelpe masterstudentene med å spre funnene de gjør til offentligheten.»

Julie Lødrup, daglig leder i Manifest analyse

– Noen vil kanskje tenke at dere stiller spørsmål dere allerede vet svaret på, men ønsker autoritet bak ...

– Nei. Vi stiller spørsmålene for å få ny og grundig kunnskap om temaer vi interesserer oss for. Dette er problemstillinger som vi kunne tenke oss, men ikke har kapasitet til, å jobbe med selv.

I tillegg til å publisere prosjektforslagene på sine hjemmesider, vil MA prøve å få til et samarbeid med Vitenskapsbutikken, UiOs egen «formidlingstjeneste av oppdragsbaserte masteroppgaver».

Beskjeden tilslutning

Gjennom Vitenskapsbutikken kan studentene inngå prosjektsamarbeid med eksterne oppdragsgivere. Denne godt bevarte hemmeligheten har eksistert siden 1993 og har vært studentdrevet frem til 2008. På lista over arbeidsgivere står blant andre Arbeidsdepartementet, Kreftforeningen og Redd barna, men foreløpig ingen politiske tenketanker.

– Har dere noen kvaler med å samarbeide med en politisk tenketank?

– Fordi vi ennå ikke har gått gjennom oppgaveforslagene deres, kan vi ikke si sikkert om det blir noe samarbeid. Men det jeg har sett så langt, virker ikke kontroversielt, sier Anne M. Bjærke, som sammen med Torunn Nyland driver Vitenskapsbutikken.

De deler Manifests visjon om å nyttiggjøre og distribuere funnene masterstudentene gjør

under oppgaveskrivingen.

– De fleste masteroppgaver blir dessverre ikke lest av så mange. Vi jobber ut fra et ønske om å spre forskningen fakultetene kan by på, sier Bjærke.

– ... og at oppgavene skal ha en relevans for andre enn sensor og studenten, skyter kollega Nyland inn.

Men studentene renner ikke akkurat ned dørene til Vitenskapsbutikken. I løpet av ett år skrives det omkring 20 oppgaver som er knyttet til deres prosjekter.

Kunnskapssulten: Julie Lødrup og Manifest analyse ønsker å bruke masteroppgaver for å få mer fakta, og mindre myter, inn i samfunnsdebatten.

Et forsvinnende lite tall, sammenlignet med det totale antallet masteroppgaver ved UiO, som i fjor lå rundt 2000, ifølge databasen Digtale utgivelser ved UiO (DUO).

– Selv om vi har mange spennende prosjekter, får vi ikke så mange forespørsler som vi ønsker. Det skyldes kanskje at studentene velger temaer de har lyst til å skrive om selv, fremfor å finne et tema hos oss, sier Bjærke.

Det beskjedne tallet skyldes nok også Vitenskapsbutikkens noe lavmælte profil. Selv om de har egen facebookside, er det ikke mange som har hørt om dem.

– Vi jobber kontinuerlig med å spre informasjon om Vitenskapsbutikken. Kanskje du kan skrive at vi har egen facebookside? sier Bjærke.

– Ikke demotiverende

De fleste masterstudenter er innforstått med at det ikke er bestselgere de arbeider med. Det er heller ikke noen hemmelighet at funnene deres ofte går inn i glem-selen. Men hva gjør denne vissheten med deres motivasjon og ambisjon under skrivingen?

– Jeg tror ikke studentene blir demotivert av utsiktene til få lesere – heller det motsatte, sier Monica Bakken, studiedirektør i Studieavdelingen ved UiO.

– Det å få muligheten til å for-dype seg i et eget forskningsprosjekt med faglig problemstilling er inspirerende og gjør at mange klarer å strekke seg lenger faglig enn de i utgangspunktet trodde, mener studiedirektøren.

Torunn Nyland i Vitenskaps-

butikken mener studentenes valg av tema er avgjørende for deres motivasjon.

– De fleste studenter velger et tema som de har personlig interesse for. Det er nok ofte drivkraften i oppgaveskrivingen, sier Nyland.

Mange av studentene som oppsøker Vitenskapsbutikken, har allerede bestemt seg for hva de vil skrive om, og undersøker om de har et relevant prosjekt liggende. Det er som regel næringslivet som formidler potensielle prosjekter til Vitenskapsbutikken, ikke omvendt.

Manifest analyse lanserer Manifest master 16. mai. Prosjektfor-slagene vil bli lagt ut på deres hjemmeside, manifestanalyse.no.

pederds@universitas.no

MASTER-INTERVJUET

tekst: Geir Molnes
foto: Christian Lycke

Tabloid retorikk

- STUDIUM: Medievitenskap
- HVOR: Institutt for medier og kommunikasjon, Humanis-tisk fakultet, Universitetet i Oslo.
- OPPGAVE: *For the sake of argument. Practical reasoning and credibility in commentary journalism.*

Mari Erlandsen har analysert retorikken i den norske kommentarjournalistikken. Der fant hun mange argumentasjonsfeil.

– Det er ingen sjanger i journalistikken der journalisters autoritet er større enn i kommentarer. Men for at den skal ha en verdi, må du tro på det de sier. Derfor ville jeg se nærmere på hvordan de som kommenterer bygger opp denne troverdigheten gjennom sine argumenter, sier Mari Erlandsen.

Erlandsen ønsker å skape en diskusjon om hvordan vi kan få mer oppmerksomhet rundt selve argumentene i kommentarsjangeren, og ellers i den offentlige debatten.

– Jeg mener det offentlige ordskiftet er tjent med en viss kvalitet på argumentene. Målet om å være morsom, overbevisende og tabloid har tatt overhånd. Den argumentative kvaliteten er ikke alltid like høy, sier Erlandsen.

Angriper stråmenn

I sin masteroppgave har Erlandsen analysert retorikken til tre av Norges mest profilerte politiske kommentatorer: Marie Simonsen i Dagbladet, Harald Stanghelle i Aftenposten, og Arne Strand i Dagsavisen.

Med utgangspunkt i en teori om retorikk har masterstudenten funnet flere såkalte argumentasjonsfeil hos samtlige av kommentatorene.

– En av kommentatorene er veldig opptatt av motstanderen. Istedenfor å argumentere for sitt syn, brukes veldig mye tid på dem man er uenig med. Da

svekkes bare motstanderens troverdighet uten at man argumenterer for sin sak, sier Erlandsen.

Masterstudenten fant også en del stråmannsargumentasjon blant kommentatorene.

– Enkelte overdriver eller forvrenger argumentene til motstanderen. Det gjør at argumentene blir lettere å motbevise, sier Erlandsen.

En annen feil hos kommentatorer er en bastant retorikk som ikke underbygges av fakta.

– Noen baserer seg nærmest utelukkende på at vi skal stole på deres autoritet som ekspert. Kommentatoren slår autoritativt fast hvordan ting er, uten å egentlig argumentere for sitt syn, sier Erlandsen.

Medias talsmenn

Mens enkelte kommentatorer kan bli for bastante i sin retorikk, finnes det også noen som lider av det motsatte problemet.

– En vegrer seg for å ta bestemte konklusjoner, og sier ofte ting som virker selvsagte. I tillegg tas det gjerne mange forbehold. Kommentatoren er opptatt av å belyse begge sider, og tar sjeldent klare standpunkt selv. Når du ikke tar noen klare valg eller standpunkt, så får du ikke vist din karakter. Det fører til at du virker mindre overbevisende. Og du må være overbevisende for å gi leserne argumenter som de selv kan bruke, sier Erlandsen.

Hvis kommentatorene blir for lite troverdige kan det svekke medias egen troverdighet, mener Erlandsen.

– Kommentatorer er talspersoner for avisa si, og for media generelt. Hvis de ikke er troverdige er det skadelig for journalistikkens troverdighet som helhet.

MIN STUDIETID

tekst: Ingvild Sagmoen
foto: Christian Lycke

- **HVEM:** Hanne Kristin Rohde (50)
- **STUDESTE:** Rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo
- **NÅR:** 1981–1987
- **AKTUELL MED:** Leder av Seksjon for volds- og seksualforbrytelser i Oslo politidistrikt

Lovlig flink

Kontoret til Hanne Kristin Rohde dufter av blomstereng, som en fredfylt oase i det pulserende politihuset på Grønland. Hun tar imot oss med et stort, varmt smil, og med en rosemønstrert tekopp i den ene hånda. Men studieårene på jussen i Oslo var ingen dans på roser.

– Det var et blodslit!

Politijuristen ler når hun tenker tilbake på årene med blod, svette og tårer over lovbookene.

– Men det var todelt da, legger hun til.

– Jeg hadde en romantisk forestilling av det å være student, å sitte på universitets-trappa på Karl Johan. Det ble oppfylt. Sosialt var studiet helt fantastisk.

«Et rosa laken endte opp som en hel bukse-dress.»

Som ung pike drømte Hanne Kristin om å showe i rettsalen. Det ledet henne inn på riktig studievalg.

– A-magasinet til Aftenposten hadde den gangen en kriminalnovelle over midtsidene. Ordentlig snadder! Jeg var kanskje ti år da jeg leste om en advokat som briljerte, og tenkte det måtte være gøy å stå og snakke sånn.

Med russetida tilbakelagt, tok Hanne Kristin de første skrittene inn på forelesningene på Karl Johan. Deretter fulgte år med ensom pugging.

– Vi fikk en mager kontakt med innsida gjennom kollokvier og svære forelesninger, men var for det meste overlatt til oss selv. Og det var tungt. Det var egentlig et helt forferdelig studium å komme gjennom!

Motivasjonen til Hanne Kristin var hele tida tanken på jobbmulighetene.

– Det var det vi fikk høre også: bit tennene sammen, det blir gøy etterpå!

Da juridisk embetseksamen endelig var avlagt, ringte Hanne Kristin til Justisdepartementet, forklarte at hun var nyutdannet, og spurte etter jobb.

– Jeg var overmoden og veldig klar for arbeidslivet, forteller hun.

Hun ble kalt inn på intervju, og neste dag hadde hun jobb.

– Så enkelt var det den gangen. Veldig, veldig deilig!

Jobbkarrieren gikk videre til et politikammer, hvor hun praktiserte som politiadvokat. Å briljere i retten viste seg å ikke være like gøy som hun hadde trodd. Hun fikk et dilemma.

– Jeg tenkte, hvordan skal jeg bruke utdannelsen min da? Heldigvis kan man gjøre mye forskjellig. Det viktigste for meg har hele veien vært at det må være noe som føles meningsfylt. Det har jeg funnet i dag.

Da hun begynte hos politiet, møtte hun et mannsdominert miljø. På jusstudiet var hun derimot del av en stor venninnegjeng.

– Vi hadde mye sosialt, møttes og spleisa på mat og kosa oss, men aldri med noe særlig høy alkoholfaktor. Jeg har vel vært på tre diskoteker i løpet av mitt liv, og med det var jeg fornøyd! Hanne Kristin forteller at hun aldri har vært noe festmeneske. Det var andre ting som interesserte henne, blant annet en forkjærlighet for klær.

– Man er jo ikke akkurat steinrik som student, så jeg sydde det meste av klærne mine selv. Jeg fant fram gamle lakener, som moren min hadde kjøpt. Et rosa laken endte opp som en hel bukse-dress. Og noen hvite, ordentlig tjukke laken, ble til bluser. Sengetøyet der hjemme, det var utsatt!

Hanne Kristin er en kreativ sjel, og et år underviste hun i porselensmaling.

– Det var viktig for meg å kombinere det intense hodebryet og lesingen med å gjøre noe kreativt ved siden av.

ingvild.sagmoen@universitas.no

Tre grep: Nyvalgt redaktør Gøte Strindler kan bare tre grep på ukulele, men han har allikevel spilt instrumentet på live radio. Her i Radio Novas studio i fjerde etasje på Chateau Neuf.

Vil ikke skifte takt

Gøte Strindler fikk i forrige uke jobben som ny Radio Nova-redaktør. Han satser på å underholde tyske trailersjåfører også til neste år.

RADIO

tekst: Heljar Havnes

foto: Skjalg Böhmer Vold

– Jeg kalles Kardemommeby-redaktøren, fordi det egentlig ikke er så mye jeg vil forandre.

Det sier Gøte Strindler, som tirsdag i forrige uke fikk jobben som ny Radio Nova-redaktør. Selv om Strindler er fornøyd med tingenes tilstand i student-radioen, vedgår han at Nova vil gå gjennom forandringer når han tar over makten 1. august i år.

– Hvis det er noe jeg skulle forandret med Radio Nova, så er det å skape mer engasjement og mer kreativitet, sier Strindler, som står foran store omveltninger det kommende året.

– Vi har fått i oppdrag av Velferdstinget å nå ut til hele Studentsamskipnaden i Oslo, ettersom Akershus og Oslo har slått seg sammen. Overgangen til Digital Audio Broadcasting (DAB-radio) må også arbeides med, sier Strindler.

I opplæring

Strindler er for tiden musikk-redaktør i Radio Nova, og gleder seg til å tiltre som redaktør etter

sommeren.

– Det er jo en fantastisk mulighet til å kunne bruke et år av livet mitt til å gjøre det jeg elsker – å lage radio.

Den nye redaktøren innrømmer at han har en del å lære om politikken rundt det å styre en radiostasjon.

– Hvordan skal du få mer penger fra Velferdstinget ved neste til-deling?

– Jeg har hørt at måten man får penger fra Velferdstinget på er å jobbe proaktivt mot komiteene og de som sitter i styret, men akkurat det vet jeg ikke så mye om. Jeg er først og fremst kulturjournalist, sier Strindler, og legger til at han skal tilegne seg kunnskap på dette området.

– Jeg skal følge nåværende redaktør tett for å lære mer om stillingen frem til jeg tiltrer i august.

Strindler mener at han kommer til å gjøre en god jobb som radioredaktør.

– Det å bli redaktør i Radio Nova var et naturlig steg å ta for meg. Jeg har vært her lenge, og jeg har god peiling på hvordan ting fungerer, sier han.

Talentfabrikken Nova

Radio Nova er en massiv studentorganisasjon med flere hundre medlemmer, og leverer et produkt som Strindler er svært fornøyd med.

– Vi lager faen meg bra radio! bryter han ut.

Strindler skryter av at Radio Nova har mange flinke folk, og

at mange blir rekruttert av NRK når de er ferdig.

– Vi burde jo nesten fått betalt av NRK, vi. De kaller oss talentfabrikken. Det er sykt mange herfra som flytter opp til Marienlyst.

Det er så mange som er involvert i Radio Nova, at ledelsen ikke har oversikt. De har hundrevis av frivillige, ansatte og andre med tilknytning til student-radioen.

– Vi har mellom 60 og 80 hyperaktive medlemmer. Andre medlemmer som ikke er fullt så aktive er på over 120-tallet, sier den nybakte redaktøren.

«Vi lager faen meg bra radio!»

Gøte Strindler, ny redaktør i Radio Nova

Trofaste trailerlyttere

Hvor mange lyttere kanalen har, er det derimot ingen som vet.

– Vi har ikke nøyaktige tall på hvor mange lyttere Radio Nova har, men vi har tall på hvor mange *potensielle* lyttere vi har – og det er jo på omtrent én million. Men igjen, vi vet jo at vi ikke når ut til så mange, sier Strindler.

Likevel er han nokså sikker på at radiobølgene fra Chateau Neuf når ut til nok folk.

– Hvert minutt kjører en tysk trailersjåfør gjennom Oslo, og de digger jo Nova. Taxisjåfører hører på Nova om natta når vi er de eneste som sender noe bra, og ellers er det jo mange studenter som hører på, sier Strindler, som til slutt vil gjøre det klart for lyttere hvor du faktisk finner radio-kanalen:

– Til alle som sliter med å finne ut hva frekvensen til Radio Nova er: 99,3!

heljarh@universitas.no

Dette skjer på

Det Norske Studentersamfund

Konsert / Lørdag 19. mai / 20:00

Jazzpoesi

En lørdagskveld med frijazz kombinert med spennende diktopplesning i BokCaféen!

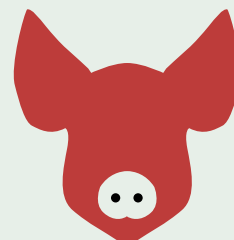
Denne forestillingen gjør poesi og frijazz tilgjengelig på en herlig måte. Opplev en litteraturforestilling som bryter barrierer. Ingrediensene er en forfatter og to jazzmusikere.

Sammen opphever de konvensjonene knyttet til diktopplesning og frijazz. I kombinasjon skapes noe nytt, noe som på samme tid er friskt, skjørt, humoristisk og følelsesladet. Easterine Kire Iralu (forfatter) og Cats versus Kitchen Utensils (jazzduo)

Teater / 20. - 26. mai / 18:00

True West

Forestillingen er Tor Itai Keilen's regieksamen ved HiOA. True West er et karakterstykke av Sam Shepard, som forsker i rivaliseringen mellom to brødre, som møtes for første gang på fem år. Gjennom fire dager i samme hus, får vi et dypere innblikk i brødreforholdet, og hvordan oppveksten deres har vært med på å forme deres likheter og ulikheter på både godt og vondt.

Onsdag 16. mai

08:13 16. mai-galla
Betong

Lørdag 19. mai

20:00 Jazzpoesi
BokCaféen

Søndag 20. mai

18:00 True West
Teaterscenen

Mandag 21. mai

18:00 True West
Teaterscenen

Tirsdag 22. mai

18:00 TirsdagsQuiz
BokCaféen

18:00 True West
Teaterscenen

20:00 Extra Life + TBA
(S-malt Som Faen)
Betong

DET NORSKE STUDENTERSAMFUND

www.studentersamfundet.no

akademika

anmelderredaktør: **Solveig N. Langvad**
s.n.langvad@universitas.no 934 86295

ANMELDELSER

Kjør debatt!

– Å, nei! sier den vennlige medisinstudenten som har tilbudt seg å vise veien for Universitas rundt på medisinsk fakultet. Vi sitter i de bratte benkeradene i lille auditorium, og ser ned på gjesteforeleser Per Nortvedt.

Medhjelperen hadde sett for seg at Jan Helge Solbakk, en skjeggete mann med flere dok-torgrader enn livets lengde kan tillate og som visstnok snakker som Platon, skulle foredra for medisinerne på fjerde semes-ter. Men slik ble det ikke.

Salen er preget av et glissent oppmøte, fordi nesten hele kul-let leser til anatomiexamen. Det er heller ikke så lenge siden kullet ble skilt ut fra studen-tene på odontologi og ernæ-ring, de som uansett hadde medisin på førstevalg og ikke kom inn. Her er bare kremen igjen.

Profesjonsstudiet legger opp til forelesninger av en litt annen natur enn de på øvre Blindern. Studentene på medisin vet at de kommer til å få jobb, og foreleserne deres også. Derfor kommer Nortvedt stadig med kommentarer av typen: «Dette har dere plikt til å opplyse pasientene om!» og «Dette er et spørsmål som dere ofte kan komme til å få». Derfor er det heller ingen som rynker på nesen dersom en medstudent går ned i pausen eller etter forelesningen for å snakke med foreleser om felles kjente og dermed bygge nettverk.

FORELESNING

Medisinsk etikk i MEDSEM4B

Hvem: **Per Nortvedt**

Når: **Tirsdag 8. mai**

Hvor: **Lille auditorium, Domus medica**

Temaet for dagen er medi-sinsk etikk, nærmere bestemt «Blålysmedisin og/eller helse for hver krone» – hva skal man prioritere å behandle? De som kjøres inn i ambulanse eller kronisk syke pasienter på ven-teliste? Temaet er spennende og alltid aktuelt, og Nortvedt kommer med flere eksempler for å illustrere forskjellige kinkige valg. Foreleser bruker power point-lysbildene mer som en rettesnor han stadig kan prate seg vekk fra, enn som en skreddersydd del av undervisningen, og det kan oppleves distraherende. Sam-tidig forteller han levende om etiske dilemmaer. Men det blir ingen diskusjon av den grunn. Kanskje fordi det er så få oppmøtte? Eller kanskje fordi Nortvedt struper debatten med utsagn som «dere må gjerne protestere, men jeg kan ikke se noen gode motargumenter». Da er det ikke rart det blir stille i salen.

Som medisinerne rundt meg sa til hverandre i pausen: I et fag som medisinsk etikk, på et profesjonsrettet studium, er det viktig med diskusjon. Den ble aldri opphetet i lille auditorium.

Solveig Nygaard Langvad
s.n.langvad@universitas.no

KARAKTERBOKA

Religion og etikk, TF

Nyere verdenshistorie med metode, HF

Kalkulus og lineær algebra, MatNat

Folkemord og politisk massevold i det 20. århundrets politikk, SV

Har du tips til spennende forelesere?
Send en e-post til s.n.langvad@universitas.no

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

Mandag

06.00: Democracy Now!
08.00: Frokost
09.00: Studentnyhetene
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: A-lista
11.00: Studentnyhetene
11.03: Radio Nova Highlights
12.00: Lillesalen konsertserie
12.30: Taffellunsj
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Goodshit
23.00: The O & Jo Show
00.00: Overkill

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
08.00: Frokost
09.00: Studentnyhetene
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Vitenskapskapet
11.00: Grenseløst
11.03: Studentnyhetene
11.03: Snakker ikke norsk
12.00: Studentradiolista

Onsdag

06.00: Democracy Now!
08.00: Frokost
09.00: Studentnyhetene
09.03: Skumma Kultur

10.00: Studentnyhetene
10.03: Tekstbehandlings-programmet
11.00: Studentnyhetene
11.03: Rabarbra
11.30: Oppvask
12.00: Tanketog
19.00: Kveggels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
00.00: Når det rykker i støyefoten

Torsdag

06.00: Democracy Now!
08.00: Frokost

09.00: Studentnyhetene
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab

Fredag

06.00: Democracy Now!
08.00: Frokost
09.00: Studentnyhetene
09.03: Skumma Kultur
10.00: Studentnyhetene
10.03: Opplysningen 99.3
11.00: Studentnyhetene
11.03: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank

RADIO NOVA

19.00: Gymtimen
20.00: Nova Nedstrippa
21.00: Magic Beat
21.30: Nova Amor
22.00: Musikk, Dans og Drama
00.00: XO Hiphop

Søndag

00.00: Novanatt
07.00: Opplysningen 99,3 (R)
08.00: Rabarbra
08.30: Grenseløst
09.00: Det Fiktive Selskab
10.00: Søndagskvil
14.00: Stang ut
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

Dialog: Mens noen er opptatt av å tilfredstille damer, er andre mer opptatt av supermario.

Litt lange timer

Kommer det et bredt spekter tekster ut av noenlunde like mennesker?

Utenfor Pigalle en regnfull torsdag står en klynge hippe westerdøler, en anelse nervøse. Det er litterær salong, og 32 selvskrevne tekster skal presenteres av første-kladdingene i løpet av kvelden. Er ikke det litt mye tenker du? Det ble det også – litt for mye. Mange av tekstene er veldig gode, og stemnin-gen blant publikum er på topp. Ivrig applaus, roping og hoing er med på å skape atmosfære rundt hver eneste tekst som leses opp.

Temaene spenner fra livet til kjærligheten til urin, og alt i alt er det en anelig tematisk bredde. Likevel, det er mange tekster og det blir litt vel mye av det samme. Man blir til slutt litt blasert av alle fortellingene om parforhold med misforstått kommunikasjon, og lurer på hvor mange ganger ulike for-mer for kjærlighet egentlig har vært skildret. Kvelden bekref-ter ikke akkurat at spekteret blir enormt bredt. Det totale antallet tekster gjør dessuten at det blir lite rom for å ta til seg alt som kommer, i og med at tekstene leses opp hakk i hel med hverandre, med ti minutters pause mellom hver akt. Når neste akt begynner, har ting så vidt begynt å demre i en diskusjon om hva den første teksten i den forrige akten egentlig handlet om. Opplegget inviterer der-for ikke til videre refleksjon eller diskusjon. Dette i kombinasjon med mye likheter hva angår tema, gjør totalopplevelsen platt. Enkelte av tekstene er dessu-

ten vel pompøse og store i ord. Andre fremføringer er på sin side fremragende. Noen er bare gode i seg selv. Men de som virkelig skiller seg ut er tekstene som kombinerer god tekst og en god fremføring.

Et dikt som ble oversatt på løpende bånd fra norsk til engelsk, en film og en billedfremvisning av fattige barn i Afrika er særlig gode. På den måten klarte fremføreren å kommuni-sere med publikum og slik minke avstanden til scenen. Det ble en pustepause fra resten av studentene som sto med nesa i manus. Tekstene og fremføringene tar seg opp mot slutten i takt med at flere og flere fokuserer på frem-føring, og kompenserer for en litt langdryg start. Alt i alt bød kvelden på mange gode tekster, et fint arrangement og et bra publikum, men antall tekster kunne med fordel vært halvert.

Anja Naper
Skjalg Böhmer Vold (foto)
a.a.naper@universitas.no

LITTERATUR

Litterær salong

Av: **1. klasse tekst og skri-bent, Westerdals**

Scene: **Pigalle**

Tid: **Torsdag 10.mai**

Anders Fjellberg, journalist

UKAS ANBEFALING

Twitter 4 n00bs

Hva: Fuglekikking

Hvem: Universitetslektor Einar Strømsnes

Hvor: Botanisk hage, Tøyen

Når: 20. mai, kl. 08.00–10.00

Hvis du trekker fra overkjørt bydue og måke i søppelcontainer, hvor mange fuglelyder kjenner du? Kan du i det hele tatt skille Svarttrost fra Rødstrupe, Grankorsnebb fra Sidsensvans, bare på sangen? I din barndoms skog sang fuglene fritt, men du husker neppe hvordan. Selv husker jeg bare Rugde (*Scolopax rusticola*), en

brunspettet tass i Snipefamilien som fløy over huset hver kveld med et hest «art-art-pisst». Det er tid for oppfrisking. 20. mai er den internasjonale biomangfoldsdagen, og hva er vel bedre enn fuglevandring i Botanisk hage under kyndig ledelse av Einar Strømsnes. Ta med kikkert og en termos varm kaffe.

Hans J. Skjong, nettredaktør

UKAS ADVARSEL

En seier til kapitalen

Antakelig har «Det nye» mer fotballrelatert stoff enn Universitas. Men her gjøres det unntak, for denne fotballsesongen har alle møkkalagene hatt suksess. Real Madrid, favorittlaget til general Franco, vant den spanske serien. Manchester City, med et lønnsbudsjett på størrelse med Islands BNP, og med omtrent like man-

ge sympatiske spillere som det var kjernekarer tiltalt i Nürnberg-prosesen, vant i går Premier League. Og for å toppe det hele kan «Chealski» ta hjem Champions League-trofeet. De sjelløse lagene kjøper seg titler, og alle med oppriktig fotballinteresse bør heie på tyskerne i finalen. Eller bedre, dropp kampen.

Dans for swingende!

Hypotese: Studenter

som melder seg på swingkurs har dårlig dame-/mannetekke, sier alltid at «de passer tingene» når andre vil ut på danssegulvet, og flertallet av dem går på Mat Nat. Problemstilling: Må du gå på et dansekurs for å føle deg mindre utilpass på et utested? De som var på onsdagens swingkurs vil kanskje skrive under på det.

I Biblioteket på Majorstuas betongmastodont er det menn som danser med menn, utvekslingsgutter med oppholdstilatelse i øynene som ynder seg innpå de norske jentene, og kanskje den største samlingen med fornuftige, streite studenter i Neufs historie. Det konsumeres sannsynligvis flere øl ved Kabaen i Mekka enn hos swingdanserne. For det ville ste som skjer denne kvelden er at en av utvekslingsstudentene, som ser ut som han heter Miguel, setter på en Rihanna-låt. Og da stopper dansen. Eller det vil si, flesteparten går for

DANS

Fridans: Swing

Av: OSI dans

Hvor: Biblioteket, Chateau Neuf

Tid: Onsdag 9. mai

å ta seg vann, før det bærer utpå igjen når en låt Elvis ville forkasta blir satt på.

Problemet er ikke at danserne er rævva. De fleste ser ut som de har greie på trinnene, og de kunne alle spilt statister i en eller annen dansescene på film. Problemet er at det virker som de har «the time of their lives». Swingkurs er i samme kategori som modelltog, pottelaging, bridgeseminar og en forkjærlighet for å se Derrick mens du nyter mokkabønner til kaffen. De er for unge til å synes swing er så artig. Konklusjon: Swingdanserne på Neuf bør sjekke ut Restplass.no og melde seg på swingkurs på Gran Canaria. I naturlige omgivelser.

Hans J. Skjong
hansjskj@universitas.no

Flyndreflat

Flyndre, nyfisket i

Oslofjorden, fritert med estragon, kapers og sitron. Kveldens verter diskuterer måltidet kritisk: Kanskje litt lite karri, vi kunne brukt mer kapers. Krydderet forsvinner uansett sammen med kirsebærvinen etterpå, og samtalen vikler seg inn i spørsmålet om skotøy. Et par brukte sko skifter hender, og vips – ved oppvasken snakker vi om statsvitenskapelig metode. Hvorfor ender vi alltid der, tenker jeg på veien hjem. For mange år på Blindern, blir konklusjonen. Til sammen en hel generasjon av sosialteori. Men seengelektyren endrer perspektivet.

Forfatterne av *Mediene og terroraksjonen* kunne hatt godt av litt analytisk akrobatikk. Analyser så dørgende kjedelige at ingen vert kan servere dem, presenteres her som «det beste av mediestudentene i Voldas kandidatoppgaver». Observasjoner av typen «TV-mediet

BOK

Mediene og terroraksjonen

Av: Svein Brurås (red.)

Forlag: Unipub

er preget av enveiskommunikasjon», og analyser som konkluderer med at twitter er en tvilsom nyhetskilde, er bygget på endeløse kolonner med tall. Det virker som om mediestudentene ikke kan annet enn å telle. Å tenke, det kan de i alle fall ikke.

Hvor mange minutter snakket TV2s nyhetsankere? Var det mer eller mindre enn kollegene i NRK? Og er det ikke tankevekkende at ordet «muslim» ble nevnt veldig mange ganger før gjerningsmannen ble kjent, men få etterpå? Nei, det er åpenbart, forståelig – og rime- lig. Disse analysene er omtrent like flate som flyndren, men lang fra like smakfulle.

Magnus Lysberg
magnus.lysberg@universitas.no

KULTURKALENDER

onsdag 16. mai

Forfattermøte: Thomas Hylland Eriksen i samtale med Cecilie B. Neumann. I boka *Forskeren i forskningsprosessen* gir forfatterne Cecilie og Iver B. Neumann konkrete råd om hvordan en kan utføre og legge frem forskning på en god måte. Gjennom eksempler viser boka hvordan en ferdig tekst kan endre seg om forskeren reflekterer over leserens ståsted.
Akademika Blindern. Kl. 12.15.

Konsert: Det har de siste årene blitt en finfin tradisjon å starte nasjonaldagsfeiringa kvelden før på Rockefeller med Camp Indie. Her spiller noen av landets mest fremadstormende band, på Øyafestivalens minifestival for ny norsk musikk. Det blir flere scener, mange band, gledesspredende DJs, mye folk og god stemning. Blant bandene som spiller er Kaveh, Highasakite, Synne Sanden og Bendik Baksaas Band.
Rockefeller. Kl. 20.00.

Konsert: Morten Barrikmo, André Roligheten, Kristoffer Lo og Yumi Murakami spiller på Sagene kulturverksted. Med bakgrunn i jazz impro og klassisk samtidsmusikk jobber bandet med musikk komponert i egen samtid. De utforsker klang og form i notert og improvisert musikk, og ønsker med våre ulike tilnæringsmåter å tilføre sjangrene noe nytt. I tillegg til spontane komposisjoner blir det verker av bla. Erik Dæhlin, Therese Birkelund Ulvo og Giacinto Scelsi.
Sagene kulturverksted. Kl. 21.00. Pris: 50 kr.

Foredrag: UiO inviterer til Museologisk lunsj der Lillehammer kunstmuseum legger seg selv under lupen. Konservator Janeke Meyer Utne forteller hvordan museet kan ha bidratt til å forme norsk kunsthistorie og -kanon.
Rom 425 P. A. Munchs hus. Kl. 12.15.

torsdag 17. mai

Galla: Studentersamfundet inviterer til galla for å feire grunnlovens fødselsdag. Festlighetene vil tradisjon tro starte kl. 18.13 og vare ut i de sene timer. Det vil bli servert velkomstdrink, 3-retters middag med tilhørende drikke og kaffe.
Chateau Neuf. Kl. 18.13. Pris: 450/350 kr.

Konsert: The Funky Hot Grits spiller 70-talls funk og soul med stor vekt på artister som Curtis Mayfield, Sly Stone og The Meters. Med felles kjærlighet for gammel funk tråler det sju-mannsstærke orkesteret gjennom musikken med stor respekt for materialet, men tar seg også friheter til totale utseielser. The Funky Hot Grits har holdt det gående som biprosjekt til Jaga Jazzist, Bigbang, The Source og Planet Derrick i mange år, men har nå funnet seg til rette med Norges tøffeste soulvokalist.
Café Mono. Kl. 20.00. Pris: 200 kr.

fredag 18. mai

Konsert: Sound Horn OK Please er et band bestående av fire gode venner som møttes på jazzlinja i Trondheim. Bandet spiller enkle poplåter med en fri og spontan tilnærming som både gir plass til både tyngre gitarpartier, lekne synthmelodier, country-dobro, skranglete trommer og vokal som kan være mørk og tung eller mer forsiktig og stille. Inspirasjonen hentes fra band og musikere så forskjellige som Beach House, Opsvik & Jennings og PJ Harvey.
Soria Moria Café og Bistro. Kl. 20.00. Pris: 100 kr.

Står og blomtrer: Den internasjonale plantedagen feires med brask og bram 18. mai på naturhistorisk museum.

Planter: Internasjonal planteday markeres på naturhistorisk museum. Dette er første gang «Fascination of Plants Day» markeres og dagen koordineres av European Plant Science Organisation (EPSO). Det var også EPSO som tok initiativet til denne markeringen og at dagen skulle være 18. mai.
Naturhistorisk museum. Kl. 18.00.

Konsert: Nykommeren Gabrielle Leithaug lager norskspråklig pop med stil og kjærkommen teatralitet. Musikkpressen eksotiserer henne fordi hun synger på bergendialekt. Ser man videre enn det, skaper hun en helhet av musikk og visuell framtoning som vitner om et betydelig talent for lek og iscenesettelse – elementer som er så viktige i all popmusikk. Det er kanskje mulig å omtale Gabrielle som en norsk Lana Del Rey eller Lady Gaga. 80 000 solgte eksemplarer av singelen *Ring meg* må uansett kunne kalles en god start på karrieren.
Rockefeller. Kl. 20.00. Pris: 200/160 kr.

lørdag 19. mai

Konsert: The Northern Lies er et relativt nytt orkester fra Tromsø, bestående av Henry Johnsen, Anne Nymo Trulsen og Håvard Stangnes. Trioen leverer både fengende folkepoplåter med flerstemte vokalharmonier og cowboyserenader med gråtende steelgitar.
Café Mono. Kl. 20.00.

Poesi: Forfatteren Easterine Kire Iralu ser Nord-Norge gjennom sin bakgrunn fra Nagaland, en region som ligger nordøst i India. Jazzpoesien hennes, som framføres på engelsk med innslag av norske ord, er inspirert av jazzstemninger. Med seg har hun jazzsaxofonisten Ola Asdahl Rokkones som sammen med slagverkeren Jon-Eirik Boska utgjør duoen Cats Versus Kitchen Utensils. I et nådeløst og lekent samspill med diktene skaper de uventede kontekster og klanger.
Bokcaféen. Kl. 20.00.

Konsert: Det er ikke småtterier haldenbandet Onkel Tuke bestemte seg for å gi seg i kast med da de for fem år siden slapp albumet *Geriljagospel*. Albumet er fylt til randen av sanger som kunne ha gjort Broder Aage Samuelsen til en Lazarus og har siden utgivelsen laget bedehus av rockklubber og nattklubber over det ganske land. *Geriljagospel* er et svært så håndfast bevis på at Onkel Tuka tok alle sidene ved sitt eksistensielle trilogi-prosjekt; «Gud, Død, Kjærlighet», på fullt alvor.
Parkteateret. Kl. 21.00. Pris: 180 kr.

søndag 20. mai

Konsert: Lars Fremmerlid er en musiker og musikkprodusent fra Larvik. Dette er hans eget prosjekt som han fokuserer på ved siden av å spille i Shimmering, og med Synne Sanden og Einar Stray. Konserten på Parkteateret blir hans første liveopptreden. Med seg har han et a-lag av et band som man kan kjenne igjen fra blant annet Shimmering, Einar Stray, Synne Sanden, Lama og Splashgirl.
Parkteateret. Kl. 20.00. Pris: 80 kr.

Teater: Teater Neuf inviterer til teaterforestilling. Denne forestillingen er Tor Itai Keilen's regieksamen ved Høgskolen i Oslo og Akershus. True West er et karakterstykke av Sam Shepard, som forsker i rivaliseringen mellom to brødre, som møtes for første gang på fem år. Austin er en suksessfull Hollywood-skribent, som passer morens hus, mens hun er på ferie i Alaska. Der får han et uventet besøk av sin dominerende storebror, Lee – en omreisende småkriminell.
Bokcaféen. Kl. 18.00. Pris: 80/60 kr.

mandag 21. mai

Film: Bli med inn i det utrolige livet og karrieren til heavymetall-pioneren, rockens gudfar og ikonet Lemmy Kilmister, selve livskraften bak det fremdeles fungerende og innflytelsesrike bandet Motörhead. Gjennom en mer enn fire tiår lang karriere, har han, med blodårer fulle av stoff og sin hese stemme, vært til stede under mange av rockens fødselsøyeblikk.
Deichmanske hovedbibliotek. Kl. 17.00.

tirsdag 22. mai

Quiz: Tirsdagsquiz i BokCaféen. Ta med deg vennene og uvennene dine, del dere opp i lag og konkurrer om gjeve premier, heder og ære. Det blir overraskelsespremier på årets beste lag.
Bokcaféen. Kl. 20.00.

